

BØRNE

TEATER

AVISEN

Nr. 11

oktober

1975

**Samtale med Arne Skovhus
om to år i Teaterrådet**
Af Poul Holm Joensen
side 2, 3 og 4

**Situationsrapport fra
børneteatre**
Af Jørgen Nordenhof
4 og 5

**Bidrag til en forståelse af
statens kulturpolitik**
Af Kirsten Thonsgaard
Hansen
side 6 og 7

Nyskabelse i kulturarbejdet
Af Kaj Himmelstrup
side 8

**Børneteatrene som
småproducenter**
Af Elin Andersen
side 9

Børneteaterfestival 75
side 10 og 11

**Her er vi -
præsentation af børneteatre**
side 12 og 13

**Industriel intelligens, børn
og teaterkultur**
Af Jørgen Dør og
Mogens Jakobsen
side 14

Repertoirenyt
side 15, 16 og 17

**En udflyttergruppes
erfaringer**
Af Per Daugbjerg
side 18 og 19

BØRNETEATER · FESTIVAL · 1975.

Se side 10 & 11

BØRNE**TEATER****AVISEN**

Nr. 11

Oktober 1975

Børneteateravisen udsendes af
Samarbejdsudvalget for
Turnéteatervirksomhed,
Frederiksborggade 20,
1360 København K.
Telefon: (01) 15 69 00.

Redaktør: Jørn Langsted (ansv.)
I redaktionen:
Elin Andersen,
Kurt Dreyer,
Vibeke Gårdmand,
Poul Holm Joensen,
Ove Kirketerp.

Børneteateravisen udsendes gratis
fire gange årligt til alle interesserede.

Tema: Statslig kulturpolitik

1. Børneteaterhuset i Holstebro. Abent hver lørdag fra 10-15.

Temaet i sidste nummer af *Børneteateravisen* handlede om den krise, som det danske børneteater havde fået påført. Krisen gør det nødvendigt, at der etableres en bredere forståelse for børneteaters samlede situation. Derfor har *Børneteateravisen*'s redaktion valgt at fortsætte med temanumre.

I dette nummer skriver Jørgen Nordenhof i direkte fortsættelse af sidste nummer om de enkelte børneteaters situation. I øvrigt bidrager temaets artikler denne gang til en forståelse af den statslige kulturpolitik. Det udmønter sig i Poul Holm Joensens interview med Arne Skovhus, i Kirsten Thonsgaard Hansens "Bidrag til en forståelse af statens kulturpolitik" og i artikler af Elin Ander-

sen og Kaj Himmelstrup.

Børneteateravisen håber i næste nummer at kunne bringe et interview med kulturminister Niels Mathiasen.

Temaarbejdet vil fortsætte i kommende numre, og næste gang vil vi beskæftige os med slagordet og modefænomenet "decentralisering".

Vi mener ikke, at temaartiklerne løser de omhandlede problemer, men vi mener, at der hermed lægges op til en kvalificeret diskussion omkring de pågældende emner.

Sammenbindende — og som et selvstændigt bidrag — fungerer i dette nummer en billedserie fra Holstebro Børneteater. Billederne i denne serie er forsynet med numre og billedtekst. jøl

Samtale med Arne

Af POUL HOLM JOENSEN

Få personer har som Arne Skovhus haft betydning for den teaterdebat, der har fundet sted fra slutningen af 60'erne og op til idag. Bølgerne er gået højt omkring hans person og hans teatersyn, men fra at være betragtet som en ulidelig provokation må man i dag konstatere, at hans teatersyn har vundet et stigende antal tilhængere — ikke blot inden for rækken af mere eksperimenterende teatergrupper — men også inden for det mere etablerede teater.

Efter i en årrække at have ledet Fiolteatret er Arne Skovhus gået over i socialt arbejde som forstander for Kristeligt Studentersetlement, men gennem sit medlemskab af det nuværende 3-mands Teaterråd har han stadig en væsentlig indflydelse på den teaterpolitik, der føres i dagens Danmark, og specielt børne- og ungdomsteatrene har i Arne Skovhus set deres talsmand i det to år gamle råd.

Børneteateravisen har aflagt Arne Skovhus et besøg for dels at høre om hans start som teatermand, dels for at høre om teaterarbejdet — både de negative og de positive erfaringer:

»Forhistorien er, at jeg var højskolelærer på Krogerup Højskole og var ude at se Cirkusrevyen. Her oplevede jeg det meningsløse i, at vi på højskolen bruger 8 måneder til at sidde og indoktrinere eleverne til nogle gode holdninger, og så går de ud i Cirkusrevyen, hvor 1000 mennesker 2 gange pr. aften bliver indoktrineret af reaktionær underholdning. Og hvad er så et højskoleophold mod den slagkraft sådan noget har? Så tænkte jeg, man må også kunne lave folkelig revy med en progressiv holdning. Fra min tid som teologisk student på Københavns universitet kendte jeg Johannes Møllehave, og ham spurgte jeg, om han ikke kunne tænke sig at være med til at lave en revy sammen med nogle rigtige skuespillere — og det kunne han godt — og på den måde startede Johannes Møllehave sin professionelle karriere. Steen Albrechtsen kom også med.

Det var altså i Humlebæk, at det startede. Så fortsatte vi næste år i Dronningmølle, og så kørte det ellers derudaf. Det som vel kendetegnede de revyer, var nok, at de som nævnt i Politikens store litteraturhistorie, var noget værdifuldt i de år — og hvis kendetegn var, at de var dialektiske i deres fremstilling af problemerne. Den, man husker bedst af de revyer, er vel "Jeppe her på Bjerget", som blev en vældig succes — også økonomisk fik vi succes — og det hvilede i sig selv. Det gjorde den første ikke!

Siden kom jeg ind på Fiolteatret, fordi dette teater på det tidspunkt var gået ned med flaget. De havde på én sæson brugt statstilskud på 60.000 og lavet en gæld på 60.000, uden at der var kommet nogen forestilling op og stå — der var ikke nået frem til en premiere. Så fandt bestyrelsen ud af, at de ville lave det om til revyteater, og derfor ringede de og spurgte, om jeg ikke kunne komme ind og være teaterdirektør derinde. Så sagde jeg ja, uden at have sat mig ind i de økonomiske forhold omkring Fiolteatret.

Det viste sig, at de revyer, vi lavede, fik meget pæne presseanmeldelser — faktisk overstrømmende pressemeddelelser — men, jeg ved ikke, folk kendte ikke Fiolteatret på det tidspunkt — der kom ikke folk til det — og så måtte man ligesom til at finde et andet ansigt at markere teatret på, og så lå det i tiden, at der

var et behov for politisk teater — der var en hel masse ting, som skulle siges, og som teatret kunne bruges til at udtrykke.»

Etableret rebel

— Du blev jo dengang betragtet som en rebel i dansk teater.

»Det der med rebel, vil jeg godt sige lidt om. Det, de var sure over — alle de der traditionelle mennesker, som havde megen magt og indflydelse, som sad på alle poster — det var vel, at der kom en bonde sjoskende ind, sådan ude fra yderste kartoffelrække — et højskolemenneske, som overhovedet tillod sig at have en mening om det at lave teater og det at drive teater. Og det var vel det mest provokerende, så var det ligesom de havde noget at hænge deres irritation op på, og det har da vist sig, at mange af de ting, som man sagde, de var jo ikke særlig rebelske — det var jo ting og sager, som gælder alle andre steder i samfundet. Det blev bare pludselig betragtet som noget forfærdeligt noget, når man sagde det om teater. Det har bare vist sig, at mange af de tanker og ideer jo forlængst er accepteret af Skuespillerforbundet og de mennesker, som dengang skældte én ud for det grusomste. Det var ikke særlig epokegørende eller revolutionært, det jeg sagde.»

— Er du etableret rebel?

»Nej, det synes jeg ikke. Men fjenden flytter jo hele tiden, fordi magten flytter. De mennesker, som havde magt og indflydelse dengang, er ikke de samme som har magt og indflydelse nu. Det betyder også, at man sommetider må forandre sin taktik. I dag ligger magtkoncentrationen jo i et foretagende som ARTE, og den ligger i høj grad i de kræfter, der prøver at centralisere teaterdrift i den forstand, at man må have hold på det — man må have check på det. Det er klart, at magten på alle kunstneriske områder i større og større grad overlades til politikere eller til mennesker med politiske forbindelser, og det er klart, at hvis man er uenig med de mennesker — de holdninger de står for — ja, så må de bekæmpes på en anden måde end dengang, da der sad nogle direktører, der kørte et soloræs — et autoritært soloræs — da kunne man gå direkte til angreb på enkeltpersoner — nu er det systemer, som i højere grad må rammes eller bekæmpes.»

— I dag er du medlem af Teaterrådet. Er du blevet medlem i kraft af nogle samfundskritiske holdninger, som du ligesom står som en eksponent for?

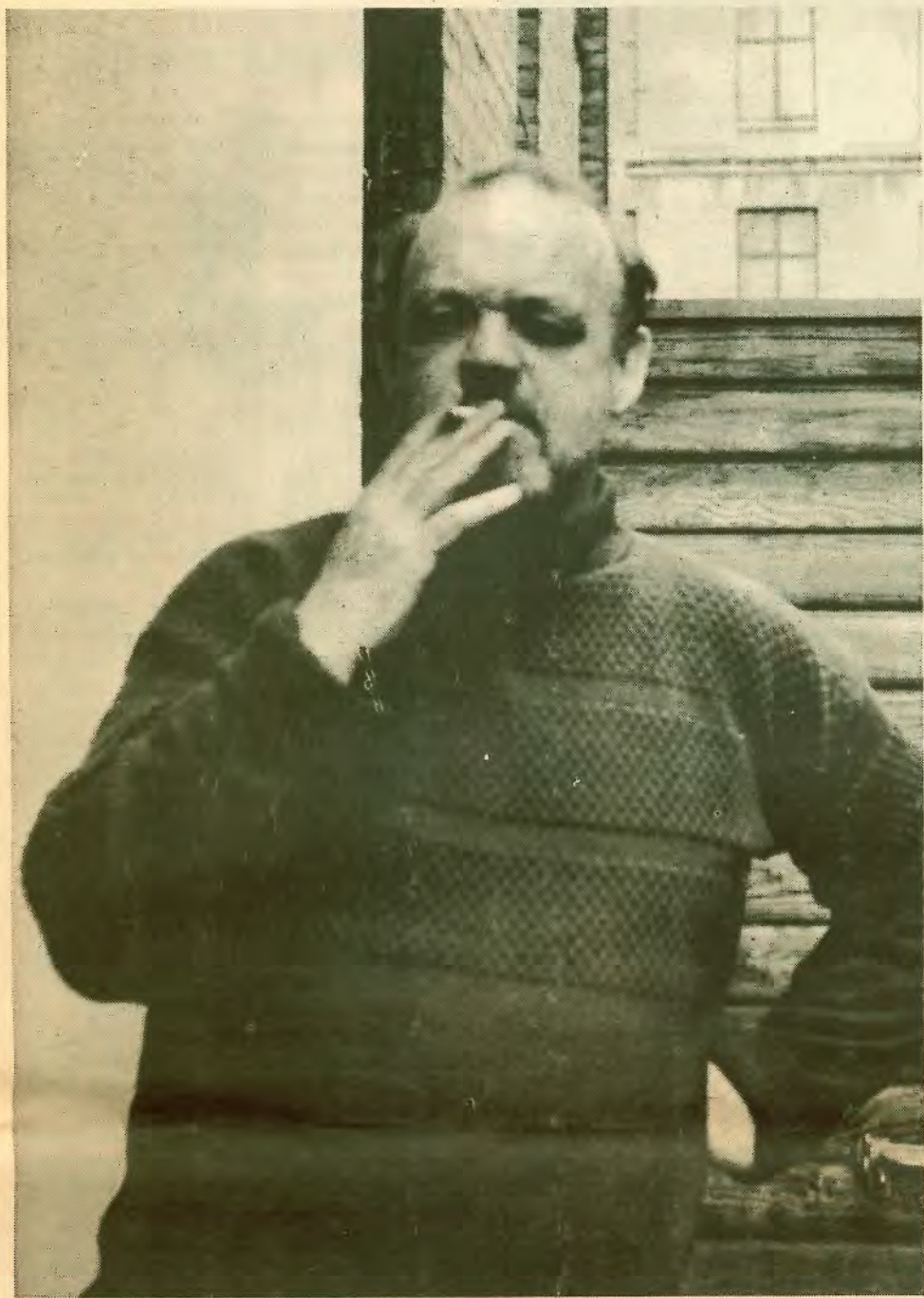
»Det skal du jo spørge Niels Matthiasen om. Det var ham, der udnævnte mig.»

— Var det af værdi for Teaterrådet, at Arne Skovhus blev valgt?

»Det skal du jo stadig spørge Niels Matthiasen om. Men det var sådan, at på forskellig vis havde f.eks. Børneteater-sammenslutningen og sammenslutningen af de små teatre mere eller mindre direkte ladet Niels Matthiasen forstå, at når han nu skulle lave det her tre-mands-udvalg, så måtte der i hvert fald sidde et menneske, som også kunne varetage de interesser, som de stod for. Og det rettede han sig så efter.

Jeg synes helt nøgternt betragtet, at det Teaterråd, der sidder nu, er mennesker, der tilsammen har en positiv holdning til den udvikling, der førte til, at der blev nedsat et tre-mands-udvalg i stedet for det store, uhåndterlige Teaterråd, ved loven af 1973. Jeg synes også, at man

Skovhus om to år i Teaterrådet

helt nøgternt kan sige, at der er sket ting, hvor jeg mener, at dette Teaterråd har været direkte medansvarlig. Det er slået fast, at man kan lede et teater kollektivt. Det er også blevet understreget, at de folk, der laver børneteater og gruppeteater og den slags — at for dem er "frikadellerne" lige så dyre som for andre mennesker. Det står i hver eneste indstilling, vi har lavet — og hvor man i øvrigt kan komme til at sige det. F.eks. i forbindelse med hvad der skulle skrives i anledning af Den Københavnske Landsdelsscene, og også i andre sammenhænge. Men når det er sagt, så må man jo sige, at Teaterrådet ikke har formået at råbe politikerne op i den forstand, at der er kommet penge — og det er det, det drejer sig om i første omgang — penge til at drive opsøgende teatervirksomhed, børneteatervirksomhed, små stationære teatre, på vilkår, der med rimelighed kan sammenlignes med de såkaldte etablerede sceners muligheder.

Politikere og kunstnere

— Har Teaterrådet nogle reelle handlemuligheder?

»Teaterrådet har handlemuligheder — naturligvis — og jeg mener som sagt også, at det har givet sig konkrete udtryk, men man skal samtidig være helt klar over, at hvis Teaterrådet ligesom overskred de handlemuligheder, som allerede er lagt i de præmisser, vi arbejder på, så falder hammeren.

Vi så det sidste år, da et folketingsmedlem stillede forslag om, at Teaterrådet blev udvidet med nogle flere menne-

sker på grund af den måde, vi støttede børneteatrene på, fordi børneteatrene efter hendes mening blev forfordelt på den måde, at de såkaldt progressive børneteatre fik mere. Den opfattelse vil de progressive børneteatre nok protestere imod, men sådan opfattede dette folketingsmedlem det altså, og straks var hammeren der. Nathalie Lind afviste forslaget. Og det er helt klart, at hvis Teaterrådet kom med nogle dristige udspil, der dels overskred de linier, som allerede ligger fra Kulturministeriet, og dels gik ud over, hvad politikerne forventer af teater-spil, så ville Teaterrådet blive slagtet omgående. Det er ligesom den balance Teaterrådet må arbejde med. Vi må inden for nogle meget afstukne rammer prøve at fordele de få penge, der er, så retfærdigt som muligt ud fra vor subjektive fornemmelse af, hvad der er støtte-værdigt, og hvad der ikke er støtteværdigt. Men hvis man gav sig til at følge sine egne ideelle hensigter, så ville løkken blive strammet om ens hals. Jeg mener, at det jeg siger her, gælder for alle tre medlemmer, der sidder i Teaterrådet.

— Føler du dig som gidsel i Teaterrådet?

»Et råd af kunstnere — og jeg betragter os som sådan i denne sammenhæng — et råd der varetager kunstnernes interesser, valgt af politikerne til at varetage kunstens interesser — er altid en art gidsler, fordi kunstens interesser aldrig falder sammen med det bestående samfunds politikeres interesser. Kunsten vil altid påpege svagheder i det bestående samfund, og politikerne vil altid dække over de svagheder, som det bestående

samfund har, eller skyde skylden fra sig over på nogle andre, hvor kunsten altså dels påpeger, som sagt, men også peger på skyldnerne — og der har kunsten og politikerne to helt modsat rettede interesser. At nogle politikere så ud fra en liberal tankegang kan forstå, at kunsten er nødvendig i et samfund, der skal være i udvikling, det er en anden sag — det kan de forstå ideologisk — men i hverdagen vil der altid være en interessekonflikt mellem politikere og kunstnere.«

Teaterrådets opgaver

— Teaterrådet har mange helt præcist formulerede opgaver.

»Det man mest lægger mærke til er, at vi er de "onde mænd", der sidder og giver folk for lidt penge. Men udover det beskæftiger vi os jo med mange andre ting, og det er egentlig de mest spændende ting — og desværre er der for lidt tid til det. Det er sådanne ting som uddannelse og teaterbygninger — ting som ligesom kan pege frem i tiden, og det burde være vores egentlige opgave.«

— Når nu et flertal af de stationære teatre gennem landsdelssceneordninger og lignende overgår til lovhjemlede tilskudsordninger, hvad bliver der så for Teaterrådet at gøre?

»Så mener jeg, at det for alvor blivers spændende at være Teaterråd. Så skal Teaterrådet beskæftige sig med alt det, der ligger uden for det, som bare er bragt i orden, dvs. alle de grupper, som kan opstå, alle de initiativer, der kan blive taget til at lave noget øjeblikkeligt — altså alle de nye former for dramatisk udfoldelse, der kan komme. Men når man når så vidt, så mener jeg også, det må være helt klart, at de mennesker, der har indflydelse på, hvem der kommer til at sidde i Teaterrådet, må være de mennesker, som bliver afhængige af Teaterrådet. Dvs. at Teaterdirektørforeningen og alle de organiserede organisationer egentlig kan være fuldstændig ligeglade med, hvem der sidder der. De skal bare interessere sig for, hvem der sidder i finansudvalget, og så må det blive alle de mennesker, som man i Amerika ville kalde "off-off-Broadway", der får reel indflydelse på, hvem der skal sidde og administrere deres muligheder for kunstnerisk udfoldelse.«

Teater og falsk reklame

— Nu har de siddet som Teaterrådsmedlem i to år. Hvordan søger du for at tanke op? Hvordan får du inspiration til at gennemføre den del af Teaterrådsarbejdet, som du jo egentlig gerne vil beskæftige dig med?

»Det har vist sig, at der er frygtelig meget at lave i Teaterrådet — det synes jeg virkelig. På trods af, at man har en formand, der er jurist, og som kan mange af finesserne udenad, er der meget at lave. Da vi startede, var det i hvert fald min hensigt at få den inspiration ved f.eks. aldrig at besøge et teater, se en teaterforestilling, uden at knytte det sammen med snak bagefter med skuespillere og personale i det hele taget — og når man så turnerende teater, så gøre det ude i landet sammen med publikum på stedet. Sådan er det ikke gået, og derfor må man nok sige, at med det arbejdspress kan man meget let køre sig ind i nogle bestemte tankegange, som man har fra dengang, hvor man virkelig var med i det. Jeg har oplevet det på børneteaterområdet, hvor der er sket en kolossal udvikling i de sidste to-tre år, som er gledet forbi mig, fordi jeg ikke har stået aktivt i

det. Jeg har prøvet at holde mig orienteret om det, men jeg er klar over, at de tanker om børneteater, som var rigtige for 2-3 år siden, ikke er rigtige i dag. De må nuanceres — der er sket ting og sager, som gør, at man må revidere sine synspunkter, og derfor er det meget vigtigt, at man tanker op på den led. Men når det er sagt, så mener jeg også, at det er meget vigtigt, at de mennesker, der sidder i et Teaterråd, har inspiration uden for kunst kredse også. Der mener jeg selv, at jeg er ganske godt hjulpet ved hver eneste dag at sidde med problemer med narkomaner og pensionister og ungdomsforbrydere — og alt muligt andet — ved at beskæftige mig med sociallovgivning, bistandslov og den slags. Jeg tror, at det giver en ganske realistisk baggrund at arbejde på, når man også skal beskæftige sig eksempelvis med en ny teaterlovgivning — og herunder med teatrets publikum. Hvem kommer i teatret? Hvem bør komme i teatret? Hvad bør de egentlig komme der for? Er der så forfærdelig megen grund til at slå på stortromme og bruge millioner på reklame som ARTE gør, når man ser på, hvad teatrene har at vise sit publikum?

Jeg mener principielt, at alle, der arbejder med teater, skal have lige muligheder for at vise deres produkter, og så må det overlades til publikum at vælge mellem disse produkter, og samme principielle holdning har jeg til, at publikum skal være dommer. Men for at der kan være tale om det, så må teatrene kunne konkurrere på lige fod. Så kan man sige, at så er ARTE jo udmærket, for der er publikum jo dommer. Men det passer ikke — publikum bliver manipuleret med, publikum er ikke dommer i nogen som helst henseende, når det drejer sig om ARTE. Der er sat et vældigt reklameapparat i gang, sådan at mange mennesker tror, at de får penge for at gå i teatret, når de ser ARTE's reklamer på busserne. Man kan først tale om, at publikum er de sande dommere, når publikum bliver konfronteret med teatret uden, at der er tilsat en masse falsk reklame, og det er deri, det svære består — det er deri opgaven ligger for Teaterrådet, og for politikerne burde det også være opgaven at sige: Hvordan konfronterer man folk med kunst uden at gøre kunsten til en handelsvare på linie med plastic og alt andet, som sælges efter kapitalistiske handelsmetoder. Det problem har man ikke løst, og man har ikke blot ikke løst det, man er veget uden om, som det ikke var et problem. Man har gjort kunsten — teatret — til en handelsvare.«

— Når du siger ARTE, så mener du formodentlig den landsdækkende abonnementsordning, som er gennemført med virkning for hele landet her pr. 1. august i år?

»Der følger man jo det mønster, som man kender her fra København gennem efterhånden mange år. Det bliver nu overført til hele landet, og det bliver det jo ikke bedre af — tværtimod. Jeg tror, at man i løbet af 5-6-7 år — i hvert fald inden for en overskuelig fremtid — vil opdage, at folk opdager, de bliver snydt, og så holder de op med at komme i teatrene.«

Decentralisering

— Er teatret tjent med kun at være et dagligt tilbud i København, Odense, Århus og Ålborg?

(fortsættes næste side)

Situations

Af JØRGEN NORDENHOF

Teatersæsonen 1975/76 er lige startet.

Børneteatrene har fået deres produktioner færdiggjort, og de opsøgende teatergrupper kører igen land og rige rundt for at vise deres forestillinger.

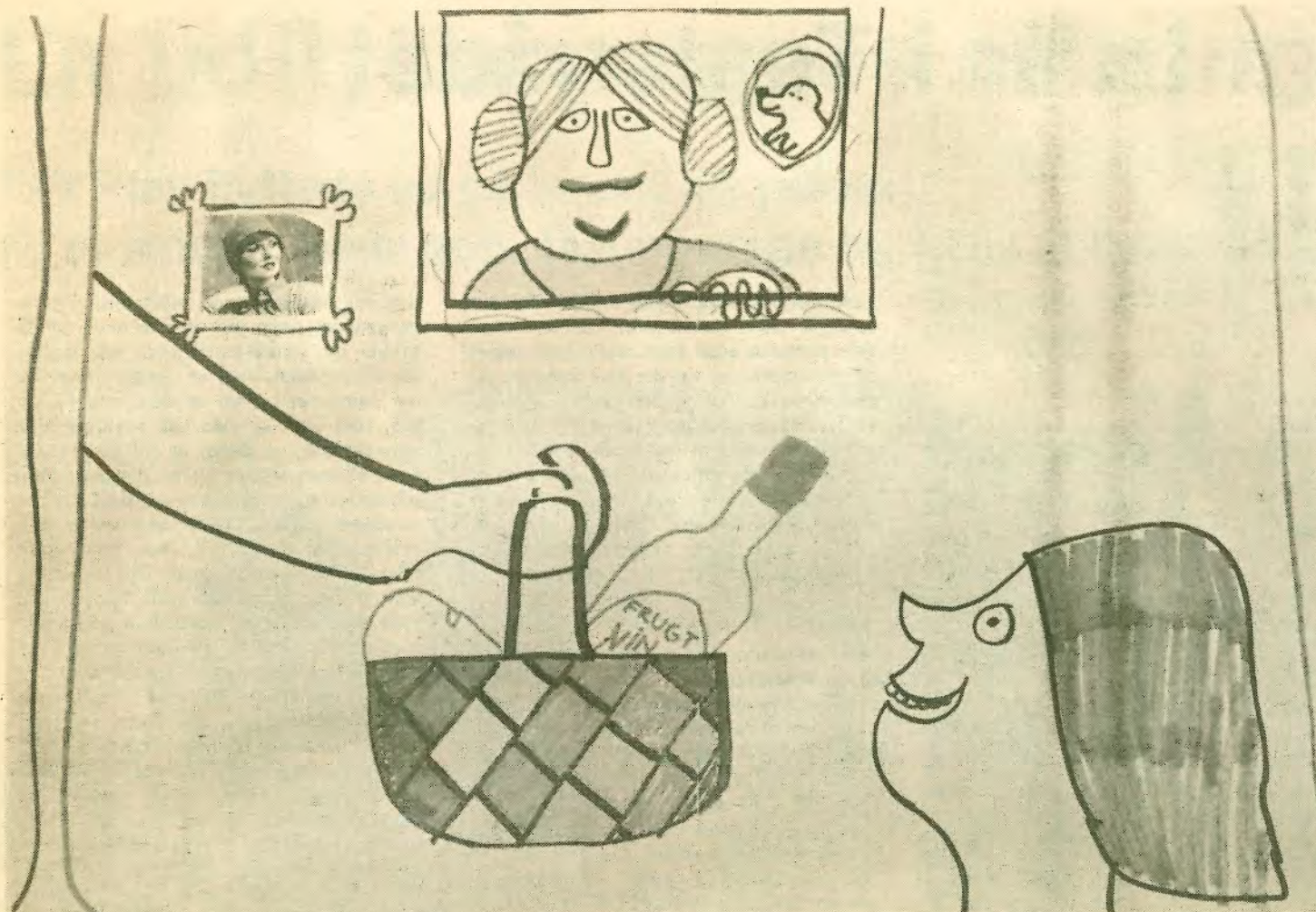
Her på grænsen mellem september og oktober har vi på *Børneteateravisens* vegne spurgt en række tilfældigt udvalgte børneteatre om deres syn på 6.6-ordningens bortfald, og om deres salg nu i forhold til foregående sæson.

Især var vi interesserede i at vide, hvordan det forholdt sig med forestillinger på skoler og institutioner, idet det netop er på disse områder 6.6-ordningen havde betydning.

Svarene vil tale for sig selv. Og der er vel derudover kun grund til to kommentarer:

For det første er det ikke normalt at teatre kan melde udsolgt på dette tidspunkt. At enkelte teatre melder om godt salg kan måske skyldes, at alle de aftagere, der også i år har mulighed for at købe forestillinger, har bestilt med vanlig hurtighed. Hvis det er rigtigt, er salget måske allerede ved at standse for i år.

For det andet må det siges, at en

2. Et emne bearbejdes af forsamlingen: Skyggespil, drama, tegneserie på væggen, collage, trampedans og sang. Rødhættes fristelser.

Samtale med Arne Skovhus ...

(fortsat fra foregående side)

»Det er en vanskelig problematik, synes jeg. Vores tankegang er jo til en vis grad bestemt af 60'erne. Der vidste man, at pengene flød til alle mulige ting og sager. Man udbyggede universitetet og højere uddannelser, og socialsektoren blev tilgodeset i rimeligt omfang i den forstand, at man fik bistandsloven, som alle vidste ville koste flere penge, når den skulle realiseres. Og under indtryk af alt dette, måtte kunsten også forvente, at den i højere grad ville blive tilgodeset. På denne økonomisk baggrund sagde man så — fordi det var realistisk at sige det — vi må decentralisere, vi må have teater i hver eneste flække — det var lige før slogan'et blev "hver mand sit teater" — men der var det rigtige i tankegangen, og er måske det rigtige i tankegangen, at alt folket skal have lejlighed til at sige nej til teatret ved at blive konfronteret med det, hvor det hidtil havde været sådan, at kun 3-4 pct. af landets voksne befolkning overhovedet vidste, hvad teater var. De måtte have mulighed for at opleve det. Og så sagde man, at når folk ikke vil komme i teatret, så må teatret komme ud til folk. Og alt det kunne man sige, fordi der var en rimelig grund til at tro på, at det økonomisk kunne lade sig gøre.

Det er nu blevet politisk moderne at skære ned på alle bevillinger, der ikke er givtige, som ikke kommer igen med renter — og det skal vi sikkert leve med i nogle år fremover — og derfor må man affinde sig med, at der bliver økonomisk stramning omkring kulturpolitik også. Det kan jo nok give anledning til fornyede overvejelser, og så er spørgsmålet, om teatret er en så vigtig bestanddel af et folks kulturtiv, at det absolut skal være sådan, at alle mennesker konfronteres med teatret for at få lejlighed til at sige ja eller nej.

Jeg er måske ikke helt så skræmsket, som jeg engang var, når man siger: teatret ud til alt folket. Jeg må i hvert fald sige, hvad er det for teater folk skal have

lejlighed til at sige ja eller nej til? Og hvad er det for teater, politikerne tillader, folket får lejlighed til at sige ja og nej til?»

— Vi har et meget levende amatørteater her i landet. Har det overhovedet nogen som helst funktion i denne forbindelse?

»Jeg har altid syntes, at amatørteatret var det rigtige, og hvis jeg skulle sige det meget ansvarsløst, så lad amatørteatrene blomstre, giv dem lokaler osv., og lad så

Glistrup og de andre, der sidder i store teatre, selv betale, hvad billetterne koster. Det mener jeg selvfølgelig ikke, men amatørteatret har mulighed for at udvikle sig til det rigtige teater, hvis amatørteatrets folk — hvad nogle af dem jo gør — vil lade være at skele til det såkaldte professionelle teater, men helt følge deres egne intentioner. Der ligger muligheder, og der oplever jo en masse mennesker det, som er det bedste ved teater, nemlig at lave det.«

— I dag er der et halvt år til, din tid i Teaterrådet udløber. Benytter du lejligheden til at sige farvel til dansk teater?

»Nej, jeg benytter lejligheden til at sige goddag til dansk teater. Så snart Teaterrådsarbejdet er færdigt, håber jeg på at komme til at lave teater igen, fordi det er det, der er det sjove. Det er derimod ikke morsomt at være professionelt publikum. Jeg skal jo se alt, hvad der går, og jeg har stort set set alt, hvad der går.«

3. Som så mange gange før kommer ulven først til bedstemor. Der er lagt op til, at ulven (læs folketinget) æder den lille Rødhætte (læs børneteateret eller for den sags skyld børnekulturen eller for den sags skyld børnenes udfoldelsesmuligheder eller for den sags skyld fremtiden)

rapport fra børneteatre

egentlig statistik over salg er lidt svær at have med at gøre så tidligt på året. Nogle teatre har af forskellige grunde grebet salget for forestillinger an på en anden måde end sædvanligt, andre teatre er ikke færdige med alle deres produktioner, og andre igen har en anden intern struktur end de havde sidste sæson, således at tallene er usammenlignelige. Vi må derfor advare mod for stor optimisme på grundlag af de neden for givne oplysninger.

Senere på sæsonen vender vi tilbage med en tilsvarende undersøgelse.

Spørgsmålene vi stillede var følgende:

1. Hvormange forestillinger har I afsat nu i forhold til sidste sæson, og hvor mange af disse var skoleforestillinger?
2. Hvad er jeres syn på konsekvenserne af 6.6-ordningens bortfald?
3. Er I nødt til at indgå kompromisser på baggrund af 6.6-ordningens bortfald mht. repertoirevalg, gratis forestillinger i skoletiden, lønnedgang el. andet?

Comedievognen

— opsøgende børneteater over hele landet:

1. Vi har afsat 280 forestillinger mod ca. 400 på samme tid sidste år — dette svarer til 25 pct. nedgang. Især er der nedgang i antallet af skoleforestillinger, mens der er stigning inden for biblioteker.
2. Efter vores tal at dømme ser det jo temmelig sort ud. Vi plejer at have ud-solgt i november. Det sker sandsynligvis ikke i år. Telefonen plejer at gløde i hele august og september — i år har der været stille og roligt salg.
3. Vi har måttet opgive 2 forestillinger beregnet for skoleelever pga. manglende efterspørgsel. Det kan man vel godt sige er at indgå kompromis.

Fair Play

— ogsøgende børneteater, spec. i Nordvestsjælland:

1. Vi har omtrent den samme afsætning som sidste sæson på samme tidspunkt. Børnehaverne har svigtet lidt i år, til gengæld har skoler og biblioteker bestilt lidt flere forestillinger end sædvanligt.
2. Vi har i hvert fald ikke endnu mærket noget til 6.6-ordningens bortfald.
3. Vi har ikke indgået kompromisser.

Rimfaxe

— opsøgende børne- og ungdomsteater,
spec. i Roskilde amt:

1. Vi har i år afsat 67 forestillinger, hvoraf de 30 er skoleforestillinger. Vores største aftager — ungdomsklubberne — er endnu ikke begyndt at bestille forestillinger, og vi venter et stort rykind herfra.

Sidste år på samme tid havde vi kun afsat 30 forestillinger, men vi startede sidste år langt senere end i år.

2. Vi har ingen fornemmelser af konsekvenserne af 6.6-ordningens bortfald. Vi er lige blevet lokalteater her i Roskilde, og det indeholder en usædvanlig situation for os.
3. Vi har ikke været nødt til at indgå kompromisser.

Turnus

— opsøgende børne- og ungdomsteater
over hele landet:

1. Vi har indtil nu afsat 150 forestillinger. Dette udgør ca. 60 pct. af, hvad vi regner med at skulle sælge i løbet af hele året. Sidste år havde vi endnu ikke solgt nogen forestillinger på samme tid. Dette forhold kan skyldes, at vi i år har en an-

den struktur, og har gjort en anden form for salgsarbejde end vi plejer.

2. Vi har endnu ikke nogen fornemmelser for hvad 6.6-ordningens bortfald betyder.
3. Vi har ikke været nødt til at indgå kompromisser.

Teatergrupper Banden

— opsøgende børne- og ungdomsteater
over hele landet;

1. Vi har indtil nu afsat 85 forestillinger mod 77 på samme tid sidste år. 41 af disse var skoleforestillinger mod 45 sidste år.
2. Det er overraskende at salget indtil nu for vores vedkommende har været bedre

end de foregående år. Den eneste forklaring må være, at de skoler og andre institutioner, der har penge til teater, har bestilt færdig nu, sådan at salget måske er ved at gå i stå allerede nu.

3. Nej, vi har ikke endnu måttet indgå kompromisser. Vi kræver også i år, selv om det måske er halsløs gerning, at forestillinger der spilles i skoletiden, skal være gratis for eleverne.

Teatergruppen Møllen

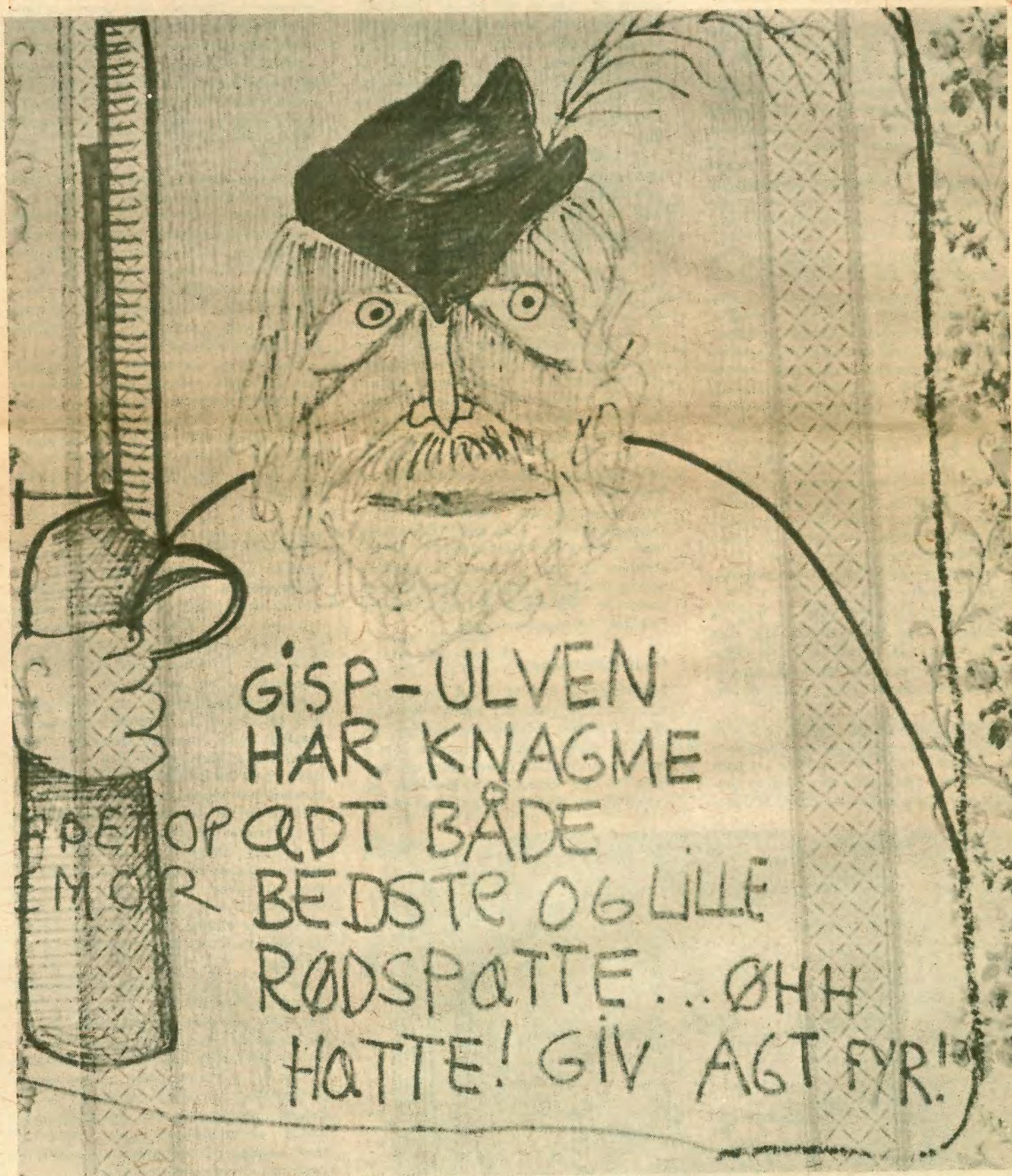
— opsøgende og stationært børne- og ungdomsteater, spec. i Haderslev kommune:

1. Vi har i år afsat i alt 67 forestillinger

på nuværende tidspunkt (heraf er de 53 solgte og de 14 i forvejen betalt af kommunen). Sidste år, hvor vi startede som ny gruppe i Haderselv, havde vi på samme tidspunkt afsat 18 forestillinger (heraf var de 6 solgte og de 12 i forvejen betalt af kommunen).

2. Med vores specielle status som lokalt teater er det svært for os endnu at sige noget om konsekvenserne af 6.6-ordningens bortfald.

3. Vi kan vel sige, at vi har indgået det kompromis for denne sæson, at vi afspadserer vores overarbejde i stedet for at betale det.

4. *Heldigvis kommer jægeren til hjælp. Her afsløres hans natur (mel: "Nu dages det brødre"):*

Her kommer en jæger, så hjælpen er nær
Han skyder, når han er i tvivl
For Bedste og Rødhætte er ham så kær
Han vogter på deres liv
∴: Så vogt dig du ulv, når du ta'r dig en lur
i dag er det nemlig din tur ∴:

Bidrag til en forståelse af statens kulturpolitik

Af KIRSTEN THONSGAARD HANSEN

Det er en almindelig tendens, at man i samfundsmæssige krisetider foretager et historisk tilbageblik. På en mere eller mindre kritisk måde. "Rider du osse med på den nostalgiske bølge?" "Dengang verden endnu ikke var af lave" mv. Sentimentale refleksioner over arbejdsløsheden og fascismen i 30'erne. Halvtredserock....

Fortiden som fetich. Nostalgien som ideologi. Er det den slags historisk bevidsthed, vi har brug for?

Vi har brug for en historisk analyse, der kan blotlægge nogle af de bevægelser og modsætninger, som har præget udviklingen af det kapitalistiske samfund i de sidste ca. 30 år. Vi har brug for at tænke historisk for at kunne begribe vores nuværende situation. For at kunne ændre vores praksis i overensstemmelse hermed.

Et eksempel. Uden en historisk bevidsthed om den samfundsmæssige udvikling i Danmark i tresserne, vil man idag opfatte nogle ting, som "opstod" i tresserne, f.eks. statens social- og kulturpolitik, som noget godt, der engang blev os givet og ikke skal fratages os. Dvs. at man enten vil stå magtesløs, uforstående over for f.eks. de vedtagne nedskæringer på daginstitutionsområdet eller vælge at tro, at det hele naturligvis ikke bliver til noget. I tillid til den fornuftige stat. Når staten i sin politik i tresserne har foretaget en stigende opprioritering af bl.a. børne- og kulturområdet, kan den samme stat da ikke midt i halvfjerdserne lukke af for børnehaver og børneteatre?

Det kan staten da heller ikke. Men den kan blive nødt til det.

Hvem er staten? Staten er ikke et "subjekt", men almindeligvis kan man sige, at den i et demokrati er de folkevalgte politikere, folketinget og regeringen, og embedsmændene i ministerierne mv.

Staten udtrykker sig gennem en politik på de områder, ministerierne repræsenterer. I tresserne og halvfjerdserne har man oprettet nye ministerier til at dække områder som f.eks. kultur og miljø. Ministe-

riet for kulturelle anliggender blev oprettet i 1961. Før den tid har kulturelle spørgsmål hovedsagelig været varetaget af undervisningsministeriet, visse dele, tilladelse og bevilling til teater- og biografdrift, sorteret dog under justitsministeriet!

At der oprettes et nyt ministerium i 1961, skyldtes naturligvis ikke, at der pludselig var så megen kultur, at der måtte særlige administrative foranstaltninger til. Men at det på det tidspunkt, på den ene side, blev samfundsmæssigt muligt at realisere det dominerende partis, socialdemokratiets, parti-program og så på dette punkt. På den anden side, opstår initiativet med historisk nødvendighed som led i en specifik samfundsudvikling.

Det vil sige, at når den socialdemokratiske-radikale flertalsregering i 1961 kan oprette et kulturministerium, skyldes det også en ændring af forholdet arbejde-fritid i det kapitalistiske samfund, som her for alvor slår igennem. Fra 1850 til 1960 er den gennemsnitlige arbejdsuge i de vestlige lande sunket fra 70 timer til 38 timer (tallene for Danmark lå dog i 1964 på ca. 45 timer i industrien). Dermed er den fritid, som før var forbeholdt en lille privilegeret klasse, blevet væsentlig øget for størstedelen af den arbejdende befolkning. Og fritiden i det kapitalistiske samfund kræver udfyldelse af noget, der markant adskiller den fra arbejdet. Så hvorfor ikke "kultur"? Den store kulturpolitiske redegørelse, nr. 517, 1969, afgives af kulturministeriet som en opsummering af udviklingstendenser i tresserne og "fremtidsperspektiver". Den falder fint i tråd med ovennævnte tankegang. Den udtrykker sig klart i markedsøkonomiske termer omkring kulturspørgsmålet. Kulturen som "forbrugsgode", vare, der skal "selges" til konsumenterne.

Velfærdsstaten

Statens rolle i forhold til det kapitalistiske samfundssystem har ændret sig siden Marx i forrige århundrede beskrev det liberale, kapitalistiske samfund. Staten har i stigende grad grebet ind som regulator af det økonomiske kredsløb, på grund af den liberale kapitalismes mang-

lende evne til selv at afværge kriser (krakket 1929).

Statens opgave er blevet på den ene side at hindre en for stærk placering af ensidige privat-økonomiske interesser, og på den anden side at søge at sikre hensyntagen til økonomisk svagt stillede befolkningsgrupper. Dette er "velfærdsstaten".

Men denne "velfærdsstat" har ikke røkket ved samfundssystemet i dets grundtræk. Den har kun kunnet afbøde dets værste virkninger på den producerende samfundsklasse. Den har forsøgt at udglatte klassesamfundets modsætninger og konflikter, men har ikke fjernet klassesamfundet. Stigningen i "velstand", lønstigning og tilegnelse af forbrugsgoder, har man udlagt som "velfærd", som "lighed".

Hos de politiske partier, som primært har administreret denne statslige velfærdsstat i de sidste årtier, socialdemokratiet og de gamle borgerlige partier, har der ikke hersket nogen fundamental uenighed med hensyn til statens rolle i sociale beskyttelsesforanstaltninger mv. Men naturligvis i spørgsmålet omkring statens rolle i forhold til erhvervslivet (Socialdemokratiets ØD-forslag).

Det er først i de seneste år, at en politisk bevægelse, manifesteret i Glistrups Fremskridtsparti, har rejst sig og vundet stadig større tilslutning med kravet om at afskaffe statens rolle som "barne pige", både over for erhvervslivet og på de sociale og kulturelle beskyttelsesforanstaltningers område.

Teaterloven

Statens politik manifesterer sig bl.a. i vedtagelsen af love. Men den manifesterer sig også i den måde, hvorpå lovene føres ud i livet. Her tænkes på sådanne love, som fastsætter en statslig økonomisk støtte for effektivisering af loven eller dele af den. F.eks. teaterloven.

Her er nugældende lov af 1970 formuleret således, at den rummer en støtteautomatik mht. landsdelsscenernes drift, mens anden teatervirksomhed (undt. Det Kgl.) "kan" (ikke skal!) ydes støtte, hvis teatrene naturligvis opfylder de generelle betingelser for støttemodtagelse. Selvom den til enhver tid siddende kulturminister så hvert år, rådgivet af Teaterrådet, indstiller - og har den fulde myndighed til det - teatrene med et støttebeløb til vedtagelse på finansloven, vil han/hun selvfølgelig være nødt til at følge den linie, man har fastlagt på området for en årrække.

Lovene og den praktiserede tilskudsfordeling på ét område, f.eks. kulturens, kan ikke betragtes isoleret, men må naturligvis ses i sammenhæng med de andre områder, som indgår i statens politik.

Lige nu, må man spørge om det er en tilfældighed, at man "kommer til" at likvidere børneteatrene via den landsdækkende abonnementsordning, samtidig med, at man indfører drastiske nedskæringer på daginstitutionsområdet?

Men stadigvæk må det understreges, at man ikke får en egentlig forståelse af problematikken ved blot at sammenholde to områder af statens politik i social- og kultursektoren - uden at sætte dette ind i den samfundsmæssige helhed.

Det er en for begrænset konklusion at drage, at det ser ud til, at staten "er ude

efter" de stakkels børn i dette og det kommende finansår!

Staten som lappeskrædder

Den samfundsmæssige udvikling i dens hovedtræk fra begyndelsen af 50'erne er den nødvendige forståelsesbaggrund for enkelte love og deres praksis, for kulturpolitikken og statens politik som helhed.

50'erne er en økonomisk modgangstid i Danmark. Landbrugseksporten stagnerer, landet mangler fremmed valuta. Men i befolkningen og hos politikerne hersker der under indtryk af den gæld, landet havde pådraget sig i forhold til udlandet under og efter krigen, en udbredt opfattelse imod at optage lån på det internationale kapitalmarked. Man opfatter staten som en privat husholdning, staten skal holde igen. Men hvis industrieksporten, som efterhånden måtte blive alternativet til landbrugseksporten, skulle op hjælpes og produktionen sættes i vejret, måtte det bringe uro i valutabalancen. Man valgte i perioden 1950-57 at klare valutaproblemet bl.a. ved en neddæmpning af det indenlandske forbrug. Men det affødte igen arbejdsløshed.

I slutningen af 50'erne vender billedet imidlertid. Danmark optager lån i den internationale valutafond, valutabalancen bliver positiv, råstofpriserne falder, prisfaldet for landbrugsvarer ophører, industriproduktionen stiger med 30 pct. fra 1957 til 1960, arbejdsløsheden falder i takt hermed. Den økonomiske politik understøtter den økonomiske vækst på flere måder. Forbedrede regler for afskrivninger og investeringer. Der sættes for alvor gang i byggeriet, især offentligt byggeri. Man optager betydelige lån i udlandet og forlader dermed tanken om staten som en "privat husholdning".

Danmark gennemlever faktisk sin anden "industrialisering", flere og flere beskæftiges ved byerhverv, der foregår en betydelig afvandring fra landbrugserhvervet. Der sættes efterhånden stærkt på en spredning af industrien, udflytning af virksomheder til de typiske "arbejdsløshedsøer", især i Jylland. Staten støtter disse initiativer (egnsudviklingsloven 1958). Flere og flere kvinder går ud i erhvervslivet.

60'erne bliver en periode med en aldrig før set ekspansion på alle områder, stor produktionsstigning, stor velstandsstigning, lav arbejdsløshed. Staten bliver dog nødt til at gribe ind - ikke primært over for investeringsaktiviteten - men over for det stigende private forbrug, der indføres en række forbrugsskatter og afgifter.

Hvad angår "velfærdsstaten" i 60'erne vedtages en lang række love, især på det sociale område, og det sociale sikkerhedsnet udbygges. Men henblik på de grupper i samfundet, som står uden for - eller sættes uden for produktionen. De sociale og økonomiske svage grupper. Bagsiden af den sociale velfærdsstat i tresserne er naturligvis de menneskelige omkostninger i produktionsræset. Stigning i arbejdsulykker, psykiske og fysiske skader som følge af det forøgede tempo, stigning i trafikulykker mv. I tresserne begynder vi også at bruge begrebet "sociale tabere".

Staten som "lappeskrædder" i et kapitalistisk samfund, hvor velstanden

5. På Børnehaveseminariet deltager i hundredvis af børn i den arbejdende udstilling "Hvad et barn har brug for". Udstillingen er en protest mod nedskæringen på daginstitutionerne.

ganske vist stiger, men hvor den reelle indkomstfordeling er den samme som hele tiden. Mere og mere kapital ophobes på få hænder, udbygningen af lønarbejderklassen intensiveres. Konfliktforholdet mellem lønarbejde og kapital består vedvarende.

Den teknologiske udvikling gør, at produktionsprocesserne kræver en mere specialiseret arbejdskraft. Industrien får brug for "mellemteknikere". Igen ses statens politik i sammenhæng med erhvervslivets behov. Den ny skolelov fra 1958 sikrer uddannelse af sådanne "mellemteknikere".

Men "velfærdsstatens" dobbeltrolle — på den ene side at sikre produktionen og på den anden side at sikre de svage i samfundet — giver sig i tresserne også udtryk i den store stigning i antallet af offentligt ansatte. Offentligt ansatte, der bl.a. skal administrere det sociale sikkerhedsnet. Der satses kraftigt på udbygning af "mellemuddannelser" som socialrådgiver-, børnehavepædagog- og terapautuddannelserne o.a.

Det er nok ikke helt forkert at tale om, at der på den baggrund opstår en ny samfundsgruppe, af især offentligt ansatte. Et "mellemlag", der dog kvalitativt adskiller sig fra den traditionelle middelklasse. Til dette "mellemlag" hører også den stadig stigende gruppe af uddannelsessøgende på højere læreanstalter og dele af den traditionelle gruppe med liberale erhverv, f.eks. kunstnere.

Denne gruppe kommer både som producenter og konsumenter til i tiltagende grad at præge den kulturelle udvikling i tresserne. Den er med til kvantitativt og kvalitativt at sikre udviklingen af en række traditionelle medier som radio/TV, teater, forlagsvirksomhed osv. — i form af nyskabelser som de "små teatre", alternative småforlag mv. Men desuden er denne gruppe flittige konsumenter af traditionel borgerlig "finkultur" — dog med en kritisk ansats.

Kulturen og kulturdebatten

I 1964 foretager Socialforskningsinstituttet en undersøgelse af den voksne danske befolknings fritidsvaner. («Fritidsvaner i Danmark», 1966). Oprindeligt skulle undersøgelsen kun omfatte en kortlægning af det statslige medies, Danmarks Radio og TV, udbredelse i befolkningen, men undersøgelseslederne ønskede at udvide området til at dække alt, hvad der hørte ind under konsumtionssfæren, alt hvad folk foretog sig i deres fritid. Det vil sige også hvilke andre medier, statslige og privatkapitalistiske, folk gjorde brug af og i hvilket omfang.

Det er i denne undersøgelse, vi for første gang får en empirisk analyse af teatervaner i Danmark. Kun 3 pct. af den danske befolkning kan betegnes som flittige teatergængere (3 eller flere teaterbesøg i en sæson). Og kun 16 pct. angiver overhovedet at have været blot en gang i teatret i løbet af en sæson. I den slags teater, undersøgerne kalder, "det almindelige professionelle teater". Og hvem er de 16 pct.? "De" bor i og omkring København, de har stort set højere uddannelse, højere stilling, højere indkomst end den gennemsnitlige danske befolkning. Undersøgelsen viser, at uddannelsen er den vigtigste faktor i forbindelse med teateraktivitet.

De teaterpublikumsundersøgelser, som fulgte i kølvandet på denne undersøgelse, gav stort set de samme resultater. Også i de tilfælde, hvor man udvidede undersøgelserne til det publikum, som kom i de "små" teatre. Arbejderklassen var kun i meget ringe omfang repræsenteret blandt teatrenes publikum. Teatret tiltrak det nye "mellemlag", borgerskabet og til dels småborgerskabet.

Teaterloven af 1963, den første samlede lov for teatervirksomhed (undt. Det Kgl. Teater), havde ikke nogen undtalt formålsparagraf, men var naturligvis i sig selv et udtryk for velfærdsstatens hensigter med

en teaterpolitik. At yde støtte, mere eller mindre direkte, til forskellige eksisterende teaterformer (ikke mulige fremtidige teaterformer, en lov er sjældent fremadskuende, desuden fremstod lovforslaget på basis af arbejdet i den i 1954 nedsatte kommission, som afgav betænkning i 1960). Lovens "kan"-bestemmelser udtrykte inddirekte forbehold over for visse teaterformer, men havde, for at tage højde for en teaterpolitisk udvikling i tresserne, dog en bestemmelse om, at loven skulle revideres i 1968/69.

At fremme "kulturen" i sig selv hører naturligt hjemme i billedet af en "velfærdsstat", men selvfølgelig med den hensigt at sikre alle borgere lige adgang til "kulturen".

Men hvad så med den "kultur", som ingen folkelig opbakning havde? De teatre, som kun tiltrak en lille elite, kunne de mennesker ikke selv betale, hvad det kostede at have en plads stående i Det Kgl. Teater? Hvorfor skulle almindelige lønarbejdere i en helt anden del af landet gennem stigende skatter holde den forretning i gang?

Det var imidlertid ikke i så høj grad

trommesalsmaleriet, fordummende og sløvende virkning på folks fritidsudnyttelse, havde også et par år før 65 fået vind i sejlene med indførelsen af "musikradioen", P3.

Det lykkedes ikke i denne debat for nogen af parterne at trænge gennem overfladefænomenerne og se de politiske sammenhænge.

Kunstnerne og de intellektuelle var ikke i stand til at se, at de faktisk reproducerede borgerlig ideologi. Det nye "mellemlag" følte ikke identitet med borgerskabet, opfattede sig som kritikere af borgerskabet, men havde ikke reelt valgt klassestandpunkt. Solidaritet med arbejderklassen. Det skyldtes også opfattelsen af arbejderklassen som en borgerliggjort, socialdemokratisk "inficeret", "ikke-ren" arbejderklasse.

Fra kulturdebat til samfundsdebat

Om dette modsætningsforhold, den berømte "kulturkløft", mellem det nye "mellemlag" og arbejderklassen har ændret sig siden slutningen af tresserne er

6. Børneteateret går med i aktionen. De der arbejder med børn må stå sammen, for børnene har jo selv svært ved at forsvare sig mod den begrænsning af deres udfoldelse, som åbenbart er nødvendig i vort velfærdssamfund.

den nye teaterlov og teaterstøtten, som i midten af tresserne gav anledning til en debat omkring disse spørgsmål. Det var først og fremmest oprettelsen af Statens Kunstfond i 1965. Denne fond skulle tildele anerkendte kunstnere penge med faste mellemrum eller livsvarig støtte. Det var lagerforvalter Rindal, som kom til at lægge navn til den protestbevægelse, der rejste sig ude på arbejdspladserne landet over. "Rindalismen" vendte sig imod den moderne uforståelige kunst, det non-figurative maleri, det absurde teater, den modernistiske lyrik, det nye "mellemlags" kunst i tresserne. Man vendte sig aggressivt mod kunstnerne personligt og mod statens støttepolitik.

Reaktionen på "rindalismen" var lige så uforstående over for problemets væsen, som "rindalismen" selv. "Mellemlags"-kunstnere og intellektuelle, "kulturpaverne", ytrede sig i medierne med foragt over for "kulturfasismen" eller beklagede, hvor lidt disse mennesker syntes at have fattet, hvad der var bedst for dem selv. De intellektuelles velmente bekymring over den kommercielle kunst og kulturs, kiosklitteraturen, popmusikken,

svært at vurdere. En afgørende tendens er imidlertid, at "kulturdebatten", som sådan synes at være blevet afløst af en "samfundsdebat", hvor også kulturspørgsmålet indplaceres i en samfunds-sammenhæng. At den marxistiske bevægelse, især på universiteterne, har udviklet sig fra en teoretisk beskæftigelse med især "fremmedgørelsesbegrebet" til en politisk praksis i samarbejde med arbejdspladserne, realanalyser af arbejdsforhold (eks. "Malerrapporten"), konkret støtte til "vilde strejker", mv. Omend det teoretiske arbejde, fortrinsvis omkring "kapitallogikken", stadig kan forekomme "universitært", isoleret fra arbejderklassens nuværende situation og behov. "Marxismen" har ikke blot "påvirket" den intellektuelle del af mellemlaget, men også den alternative kultur, som opstod i slutningen af tresserne med en borgerlig frigørelsesideologi som udgangspunkt. F.eks. kollektiv-bevægelsen, gruppeteatret, børneteateret og et fænomen som "skabende dramatik".

Der er foregået en stadig samfunds-mæssig bevidstgørelse af disse og andre grupper og en politisering af aktiviteten.

Men skærpsen af en "samfundsbevidsthed" hos mellemlaget er naturligvis ikke foregået ved en blot og bar bevidsthedsbearbejdning, men ved den konkrete socio-økonomiske "proletarisering", som har fundet sted i de sidste år. Akademikerarbejdsløshed, stillingsstop, stagnation eller bortfald af støtte f.eks. til teatergrupper.

Enkelt sagt, er de store årgange, som i slutningen af tresserne og første halvdel af halvfjerdserne er gået gennem de endnu adgangsfrie højere uddannelser, kommet ud i en situation, som meget lidt minder om det privilegerede "mellemlags" situation i tresserne. Arbejderklassens "børn" har i tresserne i stigende grad kunnet opnå den højere uddannelse, som skulle være adgangskortet til den privilegerede tilværelse. Men nu ser situationen anderledes ud. Klassesamfundets realiteter er blevet åbenbare — også for denne gruppe. Staten ser ud til at være i defensiven, presset fra den økonomiske krisesituation gør, at man må æde tressernes uddannelses- og kulturpolitik i sig igen. Eller hvad?

"De frie kræfters spil"

Selvom den samfundsøkonomiske situation lige nu minder om "startsituationen" i begyndelsen af 50'erne med stort underskud på betalingsbalancen, stor arbejdsløshed mv., er det ikke korrekt at tro, at historien "går tilbage", og vi skal til at starte forfra igen. Og at vi om nogle år nok skal genvinde de "privilegier", som nu tabes.

De vestlige kapitalistiske samfund finder sig i en økonomisk krise. Der er lavkonjunktur. Et af de traditionelle midler mod dette er, at staten skal forbruge mere, det offentliges udgifter sættes op.

Men resultatet af det nærværende forlig er blevet, at det private forbrug skal øges, gennem nedsættelse af moms'en, skatterne, tilbagebetaling af tvungen opsparring osv. Større forbrug betyder øget produktion og dermed nedsættelse af arbejdsløsheden i industrien. Men samtidig er det ved det forrige forlig besluttet, at der skal ske en række omfattende nedskæringer på statens budget. Grunden til denne beslutning, der jo ikke rigtig rimer

(fortsættes næste side)

Bidrag til en ...

(fortsat fra foregående side)

sammen med det førømtalte middel, hvor statens forbrug sættes op, kan ses som noget rent politisk.

Glistrups Fremskridtsparti-bevægelse, der på mange måder har sin rod i "rindalismen" og dertil knyttede fænomener, har udviklet sig til en meget effektiv pressionsgruppe i folketinget. Fremskridtspartiet, der har en større tilslutning i arbejderklassen end man vil vedkende det, har kørt en argumentation, der på overbevisende måde har forstået at fordreje kendsgerningerne omkring kapitalens krise til, at skylden for hele miseren ligger i det offentliges enorme vækst i tresserne. Glistrup giver statsapparatet og de offentligt ansatte skylden. Han forlader den socialdemokratiske velfærdsideologi og udtrykker i virkeligheden en gammelliberalistisk ideologi. "De frie kræfters spil", forbrugeren, der selv skal administrere sine penge, ikke staten, forbrugeren, der for Glistrups skyld gerne må gå i Det Kgl. Teater, hvis han/hun selv vil betale for det (hvad man jo næppe kan, men så har sådanne institutioner, som ikke kan klare sig i "konkurrencen" jo også bevist deres uduelighed! "Lad falde, hvad ikke kan stå" — for at ihukomme gammelliberalisten Madsen-Mygdals motto!). En sådan reaktionær "folkelig" bevægelse som Fremskridtspartiet, kan man jo som med "rindalismen" vælge at overse og tro på folks og navnlig statens "sunde fornuft".

Men f.eks. de allerede vedtagne nedskæringer på daginstitutionsområdet viser, at Glistrups politik faktisk er ved at blive ført ud i livet af de gamle partier, der er bange for at miste stemmer. Især Socialdemokratiet er trængt op i en krog, men ønsker at fastholde sin position som "ansvarligt" regeringsparti. Flere af de gamle partier har på det sidste taget deres politiske identitet op til overvejelse. Socialdemokratiet lægger i dette efterår sit nye principprogram ud til åben debat. Om ikke andet, så har Glistrup-partiet haft en funktion ved at få Socialdemokratiet til at reformulere sig.

I Socialdemokratiets principprogramforslag står der bl.a. om kultur: "Kulturkampens mål er nedbrydning af klasse-skel og privilegier og fremme af fællesskab, lighed og medbestemmelse i alle dele af samfundslivet. Samfundet skal støtte individuel og kollektiv frigørelse ved bekæmpelse af uvidenhed og fordomme og ved at åbne muligheder for eksperimenter".

Såvel i Socialdemokratiet som i fagbevægelsen («LO-Bladet», 2/10-75) synes en ændring på vej i den kulturpolitiske holdning. Man har tilsyneladende "opsøgt" nogle af de senere års tanker og forsøg omkring "arbejderkultur" og tager afstand fra den kulturpolitiske grundtanke i tresserne om at tilstræbe en demokratisering i adgangen til "finkulturen". Spørgsmålet er naturligvis om der for alvor lægges op til en samfundsmæssigt frigørende kulturbevægelse?

Fundering af protesten

Den landsdækkende abonnementsordning trådte i kraft i april i år. Den modvirker på det kraftigste de decentraliserings tanker, der lå i teaterpolitikken fra slutningen af tresserne. Børneteateret blev glemt. Nedskæringerne på daginstitutionsområdet er ved at træde i kraft. Staten truer med at lave følgelov til bistandsloven, der lægger beslutningerne ud til de enkelte kommuner, hvor kommunerne forbydes at genansætte pædagoger. Børnene bliver glemt.

Vi står i en situation, hvor det er tvivlsomt, om vi kan hælde vort hoved til staten.

Men vi står et sted, hvor det er tvungende nødvendigt, at "kulturarbejdere" og pædagoger fra "mellemlaget" udøver

selvkritik og indser nødvendigheden af at forbinde den kamp, de nu er tvunget ud i, med arbejderklassens, med arbejderbevægelsens kamp.

For vi protesterer jo ikke, fordi vi er ved at miste — mere eller mindre håndfaste — "privilegier" — men fordi vi mener at kunne gennemskue samfundsudviklingen og den plads, den levner børnene og andre svage grupper i samfundet?

Vi protesterer ikke fordi børnehavepædagoger og børneteaterarbejdere ikke skulle kunne udføre "produktivt arbejde" i stedet — men fordi det er et falsk argument. Fordi det er kapitalvenligt, og ikke menneskevenligt.

Benyttet litteratur:

Poetik, nr. 23, 1975, "Kulturpolitik og kulturkamp".

AOF "I stedet for klasesamfundet", 1971.

H. Westergård Andersen: "Dansk politik i går og i dag", Fremad 1966.

Erik Ib Schmidt: "Dansk Økonomisk Politik", Fremad 1971.

7. Her tæmmes en voksen løve i fri dressur. Det er en speciel udgave af Danmarks Skattencirkus, hvor nedsættelse af trækprocenterne er det største nummer. Iøvrigt befinder vi os stadig på udstillingen "Hvad et barn har brug for". Og børnene har brug for os.

Nyskabelse i kulturarbejdet

Af KAJ HIMMELSTRUP

Hvordan tilegner den opvoksende generation sig de voksnes kultur? I de primitive, stillestående samfund gik det gnidningsfrit. I det moderne industrisamfund er det et af de væsentligste kulturelle problemer. Men nærlæser man de betænkninger, love og cirkulærer, der er udgået fra kulturministeriet siden det blev oprettet i 1961, opdager man, at børnene kun er med i tilfældige bisætninger. Det svarer til, at deres kulturelle situation — bortset fra pletvise undtagelser som f.eks. børnebiblioteket — er præget af forsømmelser, og det gælder både økonomi og omtanke.

Men nu ser det ud til, at en ny holdning er ved at modnes.

Forhistorien

I 1968 udkom der i Sverige en lille bog med titlen »Skräpkultur åt barnen«. Det betyder noget i retning af "affaldskultur til børnene". I fire kapitler gennemgik den de traditionelle kulturområder, bøger, film, teater og TV, og den dokumenterede, at de tilbud, vi giver børnene, er dårligere end dem, der står til rådighed for de voksne.

Hvert kapitel fulgtes af et temmelig provokerende afsnit, hvor man i kroner og ører og andre tal kunne sammenligne den svenske børnekulturpolitik med den langt mere bevidste indsats, man yder i

Tjekkoslaviet.

Bogen vakte debat, også uden for Sverige, og den førte til, at Nordisk Råd tog forsømmelserne op til overvejelse.

Man afholdt en kongres, der barslede med en tyk rapport. Den fik naturligvis ikke øjeblikkelig virkning, men da den havde cirkuleret rundt til alle de officielle organer, der skulle tage stilling til den, medvirkede den alligevel til, at man sidste år kunne slå fast, at "tiden nu er inde til at gøre en speciel indsats for børnekulturen".

Det gjorde man ved at oprette et nordisk børnekulturdvalg, hvis danske repræsentant blev formanden for Filminstituttets forholdsvis nye børnefilmudvalg, Jens Pedersen.

Også dansk udvalg

Nu er nordisk samarbejde jo ikke noget af det mest letløbende, der findes, så man skal næppe regne med hurtige resultater.

Kulturminister Niels Matthiasen har da også besluttet, at han ikke vil afvente udfaldet af det nordiske arbejde, og der er i øjeblikket et dansk udvalg under dannelse. Det skal selvfølgelig støtte det nordiske udvalgs arbejde, men hovedopgaven bliver at arbejde med danske forhold for øje.

Det sammensættes af en overskuelig gruppe kunstnere/pædagoger/formidlere, der udpeges af ministeren. Den endelige personliste foreligger endnu ikke, mens dette skrives, men det kan nok foreløbig betragtes som en positiv ting, at udvalget ikke er sammensat af repræsentanter for pædagogiske eller kunstneriske organisationer, men at medlemmerne er valgt ud fra et personligt engagement i sagen og ud fra personlige erfaringer.

Opgaven

I de nordiske papirer hedder det, at udvalget skal komme med forslag om, hvordan man kan "forbedre kvaliteten og øge udbuddet af den kultur, der tilbydes børnene i hjemmet, i skolen og i fritiden."

Den danske gruppe kommer til at arbejde ud fra en opfattelse af opgaven, der er knap så snæver. Med det skred, der siden midten af 60'erne er sket i vores syn på hvad kulturpolitik egentlig handler om, kan man ikke forestille sig, at et kvalificeret børnekulturarbejde skulle begrænse sig til den traditionelle kunstneriske kultur. Der må blive tale om et arbejde, hvor man på den ene side går ned i konkrete detaljer som for eksempel udformning af lovparagraffer, der kan bringe børnene med ind i den eksisterende lovgivning, og på den anden side en forpligtelse til større sammenhængende nytænkning.

Endnu foreligger der ikke noget om, hvordan sagen vil blive grebet an i praksis, men der vil sandsynligvis blive lagt stor vægt på at støtte konkrete projekter, der har rod i et eller andet lokalt miljø.

Formodentlig vil man ikke bruge mange kræfter på at skrive betænkninger i den gamle stil — dem står der allerede for mange af og samler støv — på den anden side er der gjort meget lidt for at skabe en sammenhængende oversigt over situationen på børneområdet, så hvis arbejdet ikke skal præges for meget af tilfældigheder, kommer udvalget ikke uden om at formulere en skitse til en fremtidig børnekulturpolitik.

Udvalget får det svært. Der er ikke tradition for arbejdet, og der er ikke tilagt udvalget nogen videre kompetence eller økonomiske midler. Når udvalget når så vidt, at det skal til at skaffe bevilinger, venter der en sej kamp, ikke blot mod statskassens vogtere, men formodentlig også mod repræsentanterne for de voksnes kunst. Forhåbentlig vil arbejdet blive så lødigt og seriøst, at det slår igenem og giver resultater. Det skulle det gerne.

Børneteateret er den væsentligste kulturelle nyskabelse i de sidste 10-15 år. Udvalget skal ses som en hjælp til at føre denne udvikling videre og til at gøre den bredere.

Børneteatrene som småproducenter

Af ELIN ANDERSEN

Midt i den samfundsmæssige krisesituation, som børneteatrene har mærket på sin måde, kan det være nyttigt at præcisere børneteaterarbejdet i forhold til andet arbejde i det senkapitalistiske samfund og det vil sige, at børneteatrene beskrives i forhold til nogle økonomiske kategorier, som er grundlæggende for vores samfundsmæssige eksistens.

Og hvorfor nu det?

Der vil være mange ting, der halter ved at nagle børneteatrene fast til en økonomisk terminologi. F.eks. tillader en sådan beskrivelse ikke nogen egentlig adskillelse mellem alternativ teaterproduktion og den borgerlige finkulturelle. Det er selvfølgelig helt urimeligt — kulturpolitisk set — at skære børneteatrene over samme læst som f.eks. et eksklusivt, finkulturelt eksperimentalteater.

Alligevel skal det forsøges her, fordi jeg mener det er vigtigt at børneteaterproducenterne i deres voksende selvforståelse også medreflekterer nogle af de mere objektive vilkår for deres eksistens.

At knytte børneteatrene til økonomiske kategorier vil sige, at vi interesserer os for, hvordan børneteateret *produceres*, hvordan det *distribueres* og hvordan det *forbruges* (*konsumeres*), i princippet altså ikke anderledes betragtet, end hvis der er tale om andre produkter i vores vareproducerende kapitalistiske samfund. (I realiteten bliver det dog kun produktionen, jeg beskæftiger mig med nu).

Når jeg taler om *produktionsmåde* her, efter, har det ikke noget at gøre med de enkelte teatres interne produktionsproces, hvor forskellig den end måtte være, men børneteatrene produktionsmåde set i forhold til den måde, der ellers produceres på i vores samfund.

Jeg slipper samtidig et øjeblik termen teater og taler om kunstområdet som sådant, fordi vi er ude i mere generelle betragtninger.

Man kan sige, at der findes to produktionsmåder for kunst, eksisterende side om side i vores samfund, men dog sådan at den ene ligger i historisk forlængelse af den anden. Den ene (og ældste) er den *traditionelle kunstvareproduktion*, svarende til det vi ofte kalder seriøs kunst (i

første omgang indbefatter den både den borgerlige finkultur og den alternative, antiborgerlige). Den anden, der ligger i historisk forlængelse af den traditionelle er *trivialkunsten* eller *masseæstetikken*.

Den seriøse kunst er overvejende *småborgerligt produceret*, småborgerligt er ikke her ment som et skældsord, men betyder bare, at kunsten er produceret håndværksmæssigt (i én sammenhængende proces) af enkeltindivider, der har ejendomsret over såvel produktionsmidlerne som det færdige produkt. F.eks. en forfatter, der ejer sin skrivemaskine og papir såvel som sin færdige bog eller et teaterkollektiv, der har ejendomsret over sin teknik (rekvisitter, kulisser etc.) og den færdige forestilling.

Masseæstetikken er produceret på et *industrielt grundlag* af æstetiske lønarbejdere (f.eks. tegneseriearbejdere på en tegneseriefabrik). De arbejder uden ejendomsret hverken til produktionsmidlerne (trykkemaskiner, papir etc.) eller det færdige produkt: tegneserien. Der arbejdes tillige under en kraftig arbejdsdeling, sådan at hver af de æstetiske lønarbejdere arbejder med hver sin del af produktet.

Man kunne også medtage en tredje produktionsmåde, nemlig reklameæstetikken. Den har produktionsmæssigt en særlig status, set ud fra kapitalens synspunkt, fordi reklamen ikke skal sælge sine egne æstetiske kvaliteter, men medvirke til salg af andre varer på markedet. Men lad den være i denne sammenhæng.

Det kan ligne en grov (og i første omgang lidt intetsigende) forenkling at stille sådanne kategorier op på kunstområdet, og der er selvfølgelig også mange modificerende træk og undtagelser. Hvad med f.eks. radio- og TV-produktionen. Man kan vel ikke tale om æstetiske lønarbejdere på radioen, fordi Danmarks Radio som bekendt ikke er underlagt kapitalen, men staten. Men da DR villigt lader sig benytte som *distributionsorgan* for den kommercielle massekultur (tænk på lørdagskrimierne, Lucy- og Dean Martin-shows, etc.), kan vi sige at der finder en vis sammenblanding sted her.

I princippet fastholder vi dog de to hovedkategorier inden for kunstproduktionen. Selv om vi sikkert nemt kan blive enige om, at de masseæstetiske produkter stort set er ringere end den seriøse kunst, ja, undertiden ligner en perverte-

ret udgave af den "gode gamle kunst", hjælper denne værdidom os ikke til at forstå trivialkunstens samfundsmæssige betydning. Den er for det første i sin produktionsmåde det logiske udtryk for det økonomiske system, der er vores, nemlig det kapitalistiske, men for det andet er den også tilpasset vores stressede livssituation, den kræver ingen aktiv medleven, men giver en øjeblikkelig parring af sanser og følelser. Den har kort sagt helt anderledes indflydelse på flertallet end den traditionelle kunst, såvel som den kunst, der forholder sig alternativt hertil.

Man kan så undre sig over, at der overhovedet findes en håndværksmæssig produceret kunst i dag, når den industrielle massekunst er det adækvate udtryk for den samfundsmæssige produktion. På andre områder end kunsten er det jo gået den småborgerlige produktion galt. Der er ikke mange små købmænd, skomagerbutikker, skrædderforretninger og lign. tilbage f.eks. De er blevet ædt op af monopoliseringer, rationaliseringsprocesser og strukturforandringer på markedet. Når det ikke er sket for kunstproduktionens vedkommende, skyldes det dels den relative selvstændighed kunsten har fået på et tidligt tidspunkt i det borgerlige samfund og dels selvfølgelig statens mellemkomst.

Selv om vi (såvel på teater- som på andre kunstfronter) har reageret kraftigt imod den borgerlige myte om kunstens frihed og kunstnergeniet, ja, man kan sige at hele den alternative teaterbevægelse såvel som andre kunstbevægelser har sin rod i en reaktion på denne kunstforståelse, så er det paradoksalt nok, den samme myte, der opretholder f.eks. børneteatrene eksistens, minimalt ganske vist. Det er ikke muligt på denne spaltepads at lave en udflugt til den historiske epoke, hvor frihedsmyten blev skabt. Jeg må nøjes med at konstatere, at den stadig eksisterer, og at vi for så vidt tærrer på den (nærmere forklaring følger om lidt), men samtidig slå fast, at den er vigende i forhold til den økonomiske udvikling.

Når kunstproducenten ikke kan opretholde sig selv ved at sende sit arbejdsresultat ud på markedet som en vare, må han enten opgive produktionsformen, eller staten må træde til, hvad den også har gjort.

Den øgede statslige aktivitet på kunstområdet har allerede nogle år på bagen. Det skete specielt i de glade 60'ere, ikke mindst med oprettelsen af Statens Kunstfond i 65.

Skal man forstå hensigten fra statens side med at forøge sin støtteaktivitet, må man grundigt analysere den statslige kulturplanlægning gennem de senere år. Det sker ikke her, men jeg kan henvise til andre sider i dette nummer af BTA, der behandler den statslige kulturpolitik. Her skal det kun siges helt groft, at de statslige bekymringer i den retning går på, hvordan den relativt selvstændige (traditionelle) kunstproduktion kan overleve på den ene side og hvordan de uheldige virkninger af den kommercielle kunst kan afbødes på den anden. Staten er interesseret i at opretholde en national integritet (det er f.eks. kun Fremskridtspartiet, der vil lukke Det kgl. Teater og det mener de ikke engang) og en ideologi, der holder sammen på stumperne i en tid med ustandselige forandringer. Det egner den "gamle" kunst sig bedst til at sikre og derfor kan man også finde den borgerlige myte om kunstens frihed opretholdt i diverse kulturbetænkninger, ikke mindst i betænkning nr. 517 fra 1969. Det er den samme myte, der giver kunstneren frihed til også at være kritisk mod det borgerlige samfund. Derfor har den borgerlige stat støttet alternative kunstaktiviteter, selv om de er antiborgerlige.

Men hvad man også kan finde i betænkningerne og hvad vi især mærker nu i de statslige udspil er en tendens i modsat retning, nemlig et forsøg på at tilpasse den traditionelle kunstproduktion til det kapitalistiske varemarked. Det sker gennem centralisering og monopolisering. De friske eksempler på teaterområdet er den landsdækkende abonnementsordning, det Danske Teater som rejssende landsdelsscene. Staten beskytter altså alligevel ikke småproducenterne.

Jeg har hermed bevæget mig fra de økonomiske kategorier over i den ideologiske sfære og her er tingene straks mere spegede. Som vi har set, kan den økonomiske terminologi kun placere børneteatrene som småproducenter og dermed som undtagelser i det gældende økonomiske system. Den kan sige så meget, at børneteatrene ikke i længden kan forlade sig på det frie marked (hvis de vil opretholde sig selv som småproducenter), for der er ingen tegn i den samfundsmæssige situation på, at småproducenterne skulle få en renaissance. Det er en forældet produktionsmåde, hvor dybt vi end kan beklage det, og man kan nu engang ikke skruer historiens hjul tilbage.

Men på det ideologiske område skiller vandene sig. Det er her børneteatrene og andre kunstproducenter kan lave en modoffensiv over for staten, udkæmpe en del af kulturkampen så at sige, men vel at mærke kun med held, hvis de i deres økonomiske og politiske strategier tager højde for den række modsigelser, der ligger i den statslige kulturplanlægning, som overfor antydet. Men når det er sagt, vil jeg samtidig understrege, at jeg ikke mener børneteatrene skal bruge alle deres kræfter på at tackle problemerne over for staten. At sælge sin sjæl til den kan være ligeså farligt som at sælge den til kapitalen.

De egentlige progressive muligheder — den vigtigste side af kulturkampen — ligger snarere i en sammensvejsning med grupper og bevægelser, der arbejder på et bredere antikapitalistisk grundlag på mange fronter, selv om det kan være umiddelbart svært at se, hvordan et sådant samarbejde også skulle kunne give børneteaterfolkene det daglige brød og dermed gøre dem uafhængige af staten.

8. Støttrupper ud i landet med plancher, hvor der er oplysninger om de urimelige besparelser på børneområdet. Børneteatergruppen (med deltagere fra seminariet og børneteateret) trækker folk til.

Børneteaterfestival 75 i Tønder, Skærbæk

Velkommen

Der er et lille jubilæum forbundet med dette års børneteaterfestival. For femte gang vil de professionelle børne- og ungdomsteatre — i alt 34 — mødes i Samarbejdsudvalget for Turnéteaters regi og med bistand fra mange gode kræfter i Tønder, Skærbæk og Ribe med henblik på for femte gang at give børn og forældre og mange, mange flere et indblik i det teater, der laves for børn og unge over hele landet.

For femte gang sætter det samlede forestillingstal rekorder, og med de ca. 140 opførelser er festivalen næsten blevet 5 gange større, end da vi første gang lavede festival — Herningfestivalen.

Ved Børneteaterfestival 74 gennemførte vi en decentralisering af festivalen, idet man spredte den over 4 byer i Thy og på Mors. Dette års festival er planlagt efter samme mønster, idet den dog kun omfatter 3 byer — Tønder, Skærbæk og Ribe. Ved denne opdeling har vi opnået, at hvert spillested nok bliver en selvstændig enhed, men at der alligevel ikke bliver længere mellem de enkelte spillesteder, end at de mennesker, der skal nå at se forestillinger i alle tre byer, har en chance for at nå rundt.

Som sædvanlig er Samarbejdsudvalgets repræsentanter blevet mødt med en vældig imødekommenhed på de steder, hvor festivalen skal finde sted. Takket være tilskud fra Ministeriet for kulturelle anliggender, fra Sønderjyllands og Ribe amtskommuner samt fra Tønder, Skærbæk og Ribe kommuner — i en tid, hvor alle myndigheder har svært ved at skaffe

midler — og takket være en vældig lokal beredvillighed til at stille lokaler og arbejdskraft til rådighed, kan Samarbejdsudvalget atter i år gennemføre princippet om *gratis entré* for alle festivalens gæster. På denne måde håber vi, at især børn og forældre vil benytte sig af denne mulighed for fælles oplevelser.

Og vi kan byde på alle slags teater for alle aldre. På alle tre delfestivals er der sørget for et varieret program, der vil give et godt indblik i den bredde og det engagement, dansk børne- og ungdomsteater rummer.

Der deltager ca. 170 teaterarbejdere i hele festivalen. Et af deres formål med at deltage i festivalen er at træffe nye mennesker og få nye impulser. Hvis *De* besøger festivalen med samme formål, så er der noget at snakke om. For bortset fra de mennesker, der står for den organisatoriske side af arrangementet, og som sikkert har ret travlt, så er alle parat til at fortælle om deres arbejde — om de lyse og dunkle sider — eller om de enkelte forestillinger, f.eks. den *De* lige har set.

Foretrækker *De* denne snak lørdag aften, er *De* velkommen til en af de aftenforestillinger for voksne, der bliver spillet i de tre festival-byer.

Vi glæder os til at se *Dem* — og vi tror ikke, *De* bliver skuffet. Vi må dog indskyde, at der erfaringsmæssigt kommer mange gæster til børneteaterfestivalen, og normalt spilles de enkelte forestillinger for mellem 50 og 250 mennesker. Så vi beder *Dem* om ikke at lægge et alt for fast program.

Læs lige om praktiske festival-vink

Afviklingen af festivalen i de tre byer forestås af mennesker, der er indstillet på at hjælpe med løsningen af alle problemer. Henvend *Dem* til informationsmedarbejdere og forestillingslederne, der vil være let kendelige.

Billetter til de enkelte forestillinger udleveres *gratis* en halv time, før de pågældende forestillinger begynder. Spørg i informationsskranken.

Billetter af aftenforestillingerne udleveres hele lørdagen, så længe oplag haves.

Forfriskninger vil kunne købes i forbindelse med alle tre delfestivals, og

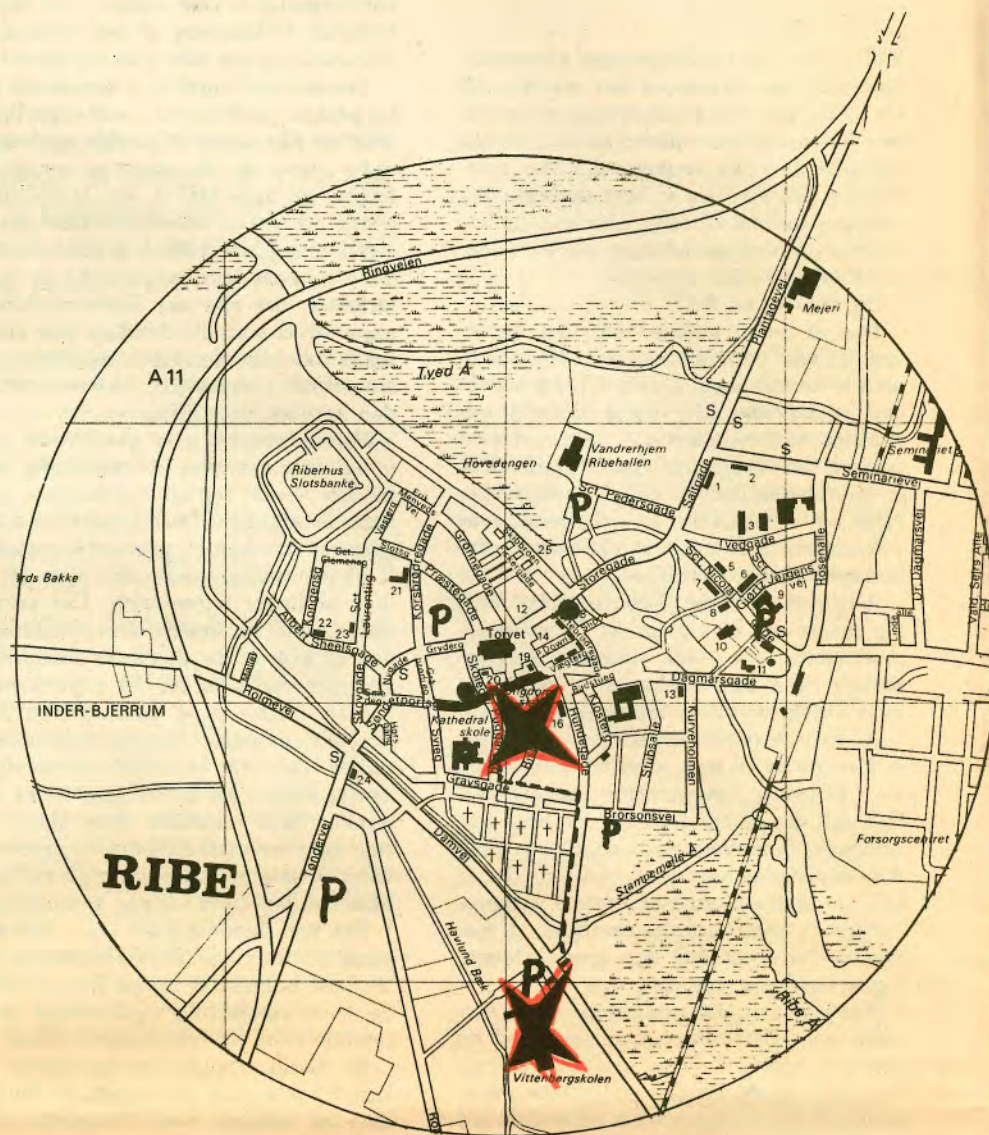
der er taget hensyn til både børn og voksne.

Information om festivalen kan på spillestedet fås i informationsskranken på de enkelte spillesteder. Forud for festivalen kan man rette henvendelse til Samarbejdsudvalget.

Legeland eller alternative aktiviteter for børnene vil blive etableret på hvert spillested. Tag praktisk tøj på.

Program for festivalen vil blive udsendt til skoler, biblioteker, børnehaver m.fl. sammen med festivalplakaten, i Sønderjyllands og den sydlige del af Ribe amtskommuner. Herudover kan programmet rekvireres i Samarbejdsudvalget efter den 20. oktober.

Årets festivalplakat er lavet af Bitte Tullin, Ribe.

Skærbæk og Ribe den 1. og 2. november

Børneteaterfestival 75 - RIBE

Festivalen finder sted dels i den indre by på Bispegade Skole, Katedralskolen, i salen i Galleri International, i Quedens Gård — dels på Vittenbergskolen syd for Ribe bykerne.

Af hensyn til den gående trafik vil Sønderportsgade være spærret for anden trafik i festivaltiden. Besøgende, der går til Vittenbergskolen skal benytte underførslen under Damvej.

Spilletid: lørdag kl. 12-17
søndag kl. 10-16

Deltagende grupper og forestillinger:

ARTIBUS	Mig og dig og os tilsammen Von Skades testamente Det forklædte spøgelse Madam blå — sæt kaffen på	3-8 år 11-oefter 7-11 år 3-8 år
BAGGARDSTEATRET	Dav min dag Landet med guld og honning	12-oefter 14-oefter
BANDEN	Du skal ikke tro, du er noget Det kan aldrig ske i Danmark Nu kalder de mig samspilsramt	6-10 år 16-oefter 10-oefter
COMEDIEVOGNET	Oppe i et træ Da oldemor var lille Hjemme hos os Jeg elsker dig Dit og mit Kærlighed er en skør fisk	3-8 år 3-8 år 8-11 år 9-14 år 6-9 år 12-oefter
DUESLAGET	Det var ikke med vilje	13-oefter
MØLLEN	Far, mor og børn Møllens rejsende selskab	10-oefter alle
PARAPLYTEATRET	Jeg ka' li' dig	3-8 år
SVALEGANGEN	Du er død mand	10-14 år
QUEDENS GAARD	Rasmines kukkeur	3-8 år
RIBES DUKKETEATER		

Aftenforestilling lørdag i Bispegade Skole:
Banden: "Det kan aldrig ske i Danmark".

Ret til ændringer i programmet forbeholdes.

Børneteaterfestival 75 - SKÆRBÆK

Festivalen er placeret på Skærbæk Kommuneskole og på Den private Realskole. Tilkørsel sker fra Storegade ad Skolegade. Parkeringsplads forefindes ved Skærbæk-Hallen.

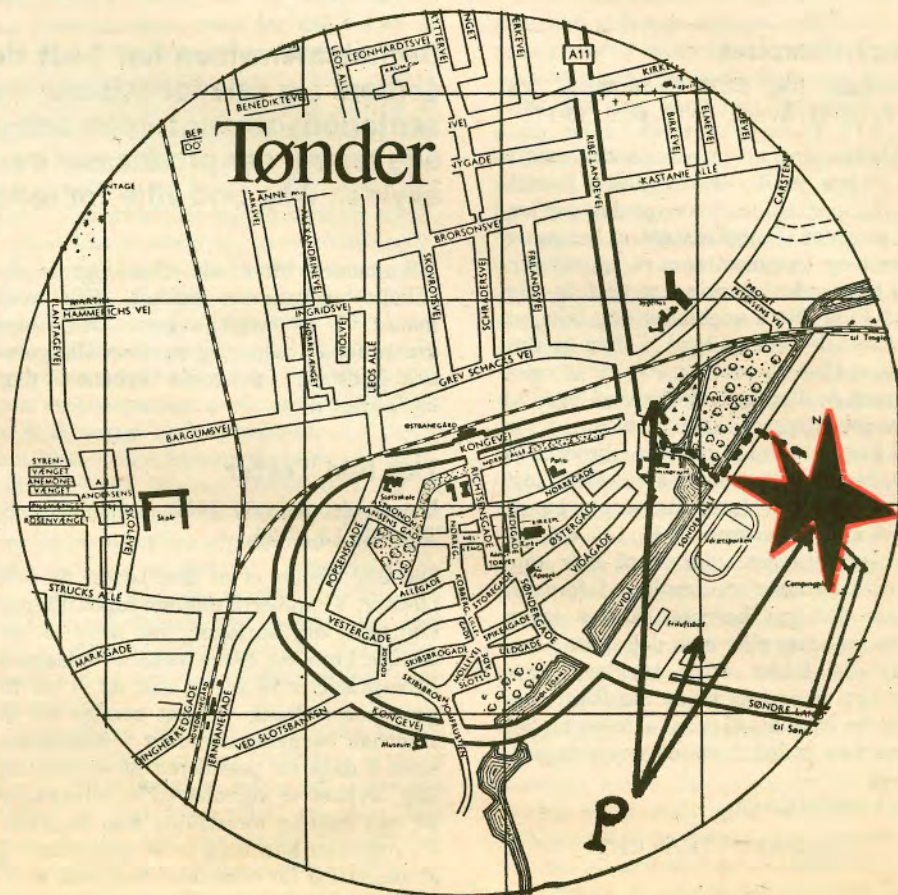
Spilletid: lørdag kl. 12-17
søndag kl. 10-16

Deltagende grupper og forestillinger:

BADTEATRET	Jeg er en orm Så til søs	12-oefter 3-10 år
FIOLTEATRET	Hvad skal du være, når du blir stor? Idiot! Idiot!	12-16 år
FØNIX	Liv og dukken Den lille cirkus MIM	4-10 år 4-10 år 14-oefter
GRUPPE 38's DUKKETEATER	Sebastian	4-8 år
JYTTE ABILDSTRØMS TEATER	Tobias og englen Græsk skyggeteater	8-14 år 7-oefter
DET LILLE TEATER	Kykelikeyy!	5-10 år
SKIFTEHOLDET	Din hud er mørk I Din hud er mørk II	9-12 år 12-oefter
TEATERBUTIKKEN	Et spil med Teaterbutikken	4-10 år
TURNUS	Hærværk Sig en hemmelighed Hans der ikke ku' gyse & prinsessen der ikke ku' le	12-oefter 3-7 år 7-12 år

Aftenforestilling lørdag i Skærbæk kirke:
Bådteatret: "Jeg er en orm".

Ret til ændringer i programmet forbeholdes.

Børneteaterfestival 75 - TØNDER

Festivalen er placeret på Tønder Statsseminarium. Tilkørsel fra Søndre Landevej.

Spilletid: lørdag kl. 11-16
søndag kl. 10-16

Deltagende grupper og forestillinger:

CASSIOPAJA	Du est quinde fra vugge til grav	14-oefter
DUKKE-MIME TEATRET	Diverse	8-oefter
FABULA	Bims	3-9 år
FAIR-PLAY	Krasj! Fjernsyn til middag	8-13 år 3-80 år
LEIF BACH's BØRNETEATER	Om H.C. Andersen Kom og leg med II	12-oefter 3-9 år
LIVING MOVEMENT	Focus på kontakt	12-oefter
NELLI-BELLI TEATRET	Bedstemor og bedstefar's ged	4-9 år
RIMFAXE	Dig og mig og vi to Hyp alle mine heste Virkelyst-igere	3-7 år 6-10 år 14-oefter
TEAM TEATRET	Et sturt, sturt nummer	12-oefter
TEATER 22	Kasper og den vidunderlige lampe — dukkespil Theseus og minotaurus — dukkespil	14-oefter 6-12 år
VESTER 60	Da Hans gik til byen for at søge lykken Legetøjshesten, der begyndte at tale	10-14 år 6-10 år
JOMFRU ANE TEATRET SEEM FOLKEMUSIKHUS NARREN HOLSTEBRO BØRNETEATER	åbent forløb begge dage	

Aftenforestilling lørdag på Tønder Statsseminarium vil blive annonceret ved festivalen.

Ret til ændringer i programmet forbeholdes.

Her er vi - præsentation

Baggårdsteatret

Møllergade 106, 5700 Svendborg. Tlf. (09) 21 40 43, hverd. 10-12, tors. 15-17.

Baggårdsteatret er en selvejende institution. Vi har et lille teater midt i Svendborg, hvor vi spiller hver onsdag og lørdag i sæsonen. Baggårdsteatret betragter sig først og fremmest som et egnsteater, og vi henvender os primært til folk, der bor på Fyn. Dette udelukker dog ikke, at vi spiller i det øvrige land. Sidste år turnerede vi i hele landet, og det vil vi også gøre med de 3 opsøgende forestillinger vi har på programmet i denne sæson.

Du kan læse om stykkerne i brochuren for Børne- og Ungdomsteater. Men kort kan vi sige om forestillingerne, at de dækker aldersklasserne: 7-11, 11-14, 14 år og opefter. Vi tilstræber en så nær kontakt med børnene som muligt. I forestillingerne deltager børnene således enten som medaktører eller som deltagere i den debat, der følger efter stykket. Som noget nyt vil vi udarbejde skriftligt materiale om et af stykkerne, således at det direkte kan indgå i en undervisningssituation.

Med venlig hilsen,

BAGGÅRDSTEATRET

Teatergruppen BANDEN

Vesterfælledvej 7 o.g., 1750 København V, Tlf. (01) 21 61 70.

Teatergruppen BANDEN er et kollektivt ledet og kollektivt arbejdende opsøgende teater, hvor alle får samme løn, og hvis målsætning det er at give alle mulighed for at opleve teater. Vi arbejder derfor med de lavest mulige priser der gælder for hele landet.

Vi opfordrer amter og kommuner til for kortere tid ad gangen at engagere os til at spille i egnens forskellige miljøer. Desuden stiller vi os til rådighed for ungdomsskoler og højskoler, hvor vi kan tilbyde kurser med forestillinger og teaterpædagogisk virksomhed.

Cassiopaja

c/o Annemette Poulsen, Kastrupvej 98C, 2300 København S, Tlf. (01) 55 25 63.

Vi forsøger gennem vore forestillinger at skabe grundlag for en friere handleevne iblandt publikum ved at drage forskellige sociale problemer frem, som både børn og voksne bliver udsat for mellem hinanden og i samfundet. Dette søger vi at fortælle gennem ord og danseater.

Comedievognen

Maglegårds Allé 7, 2860 Søborg, Tlf. (01) 56 27 26, kl. 11-15. Herudover aut. tlf.-svarer.

Comedievognen er en selvejende institution med kollektiv ledelse og ligeløn. Vi har eksisteret siden 1968, og spiller hvert år normalt omkring 600 forestillinger fordelt på 6-8 produktioner på skoler, biblioteker og børnehaver landet over. Comedievognen består p.t. af 10 medlemmer.

Vores forestillinger søger at tage udgangspunkt i den virkelighed børn og unge befinder sig i. Til belysning af denne arbejder vi med mange forskellige udtryksformer spændende fra traditionelt dukketeater til åbent teaterspil med pu-

Børneteateravisen har bedt de enkelte børneteatre om at præsentere sig selv for avisens læsere. Nedenfor bringer vi en præsentationsoversigt, men samtidig gør vi opmærksom på, at ikke alle teatre, der producerer børneteater, er med i oversigten. Det skyldes ikke ond vilje fra redaktionens side.

blikumsmedvirken, alt afhængigt af det enkelte spillerholds ønsker. Principielt mener vi, at forestillingerne skal være gratis for børnene, og at forestillingerne skal finde sted i det miljø børnene til daglig færdes i.

Det lille Teater

Lavendelstræde 7, 1462 København K, Tlf. (01) 12 12 29.

Det lille Teater er et fast teater med 80 pladser. Vi spiller 2 daglige forestillinger, undtagen om lørdagen, for de 4 til ca. 8-årige børn og deres voksne ledsagere. Billetprisen er 10 kr. for alle, og vi har ingen rabatordning. Plakat sendes ud til samtlige børneinstitutioner i Storkøbenhavn 8 dage før premieren på en forestilling, hvilket er signalet til at billetsalget på den enkelte forestilling kan begynde. På plakaten kan man læse spilletider og åbningstider for billettelefonen, som er 12 2713. Forestillingerne er af ca. 50 minutters varighed og børnene sidder på "terrasser" med madrasser. Selve teatrets indretning er den gamle kukkaseform, da vi synes den er bedst egnet til den

form for teater, vi helst vil lave: vi blander levende skuespillere med dukker, marionetter, skyggespilsfigurer etc.

Det lille Teater vil med sine forestillinger gavne og fornøje!

Dukke-Mime Teatret

Snekkerupvej 2, Vigersted, 4100 Ringsted, tlf. (03) 62 55 08 el. (03) 39 71 34.

Dukke-Mime Teatrets mål er at skabe underholdende, ordløse dukkeforestillinger for voksne og børn om almen menneskelige emner.

Foruden vore forestillinger tager vi rundt og laver kurser og demonstrationer i det at føre dukker, så de lever og får sjæl og hjerte på scenen. Kurserne er for voksne. De har været holdt på seminarier, teaterskoler og højskoler og har her strakt sig over fra få dage og til 14 dage. På skoler og i foreninger har vi lavet week-end kurser. Demonstrationerne er på en time eller halvanden og lidt mere show-prægede, og her kommer tilskuerne ikke til selv at arbejde med dukkerne.

Ole Bruun-Rasmussen
Dukke-Mime Teatret

Fabula Teatret

v. Birthe Olrik, Øster Søgade 106, 2100 København Ø, Tlf. (01) 26 10 46.

Fabula Teatret, der har eksisteret i 6 år, fabulerer både for børn og unge. Sartres skuespil "Lukkede Døre" er omarbejdet til mime, og "Substrata", "Klovnen, Løven og Troldmanden" samt "Månestøv på Hjernen" er også mimiske. Fabula Gadeteater er med tale og mime, og det samme gælder børneforestillingerne "Bims" og "Bams", hvor vi har en dialog med børnene, som til sidst deltager aktivt i forestillingen. Ved stykker for døve børn bruger vi tegnsprog og mime. Vi turnerer over hele landet og har desuden stationært teater i København.

Filuren

Bodil Lindorffs børne- og ungdomsteater, Vestergade 3, 8000 Århus C, Tlf. (06) 12 56 23.

Vi — Filuren — har sat os som mål at lave et socialt bevidst teater ud fra børns og unges egen virkelighed. At give dem en chance for at oparbejde en bevidst kritisk holdning til det samfund, de lever i.

Vi er forsvædet ligeglade, om forestillingens indhold er rødt, blåt, sort eller hvidt — lidt til højre, lidt til venstre eller midt imellem; teatret må følge livets strømninger, og må som følge deraf få mange farver.

Et af de vigtigste formål for os er, at

9. Det er forresten dejligt at lave gadeteater. Man træffer så mange mennesker.

af børneteatre

bringe børn og voksne sammen i en fælles oplevelse, så de forhold, der i samfundet skaber kløfter, kan ændres. Først og fremmest må teatret ikke blive en talerstol, men skal være teater i alvor og sjov, med teatrets egen form for poesi og fantasi.

Fønix Teatret

Sundevedsgade 5, 1751 København V, tlf. (01) 24 20 75.

Fønix Teatret viser på børneteaterfestivalen i år 3 stykker: "Den lille Cirkus", "Liv og Dukken", samt "Mim".

Fønix Teatret, som består af et dansk-svensk ensemble, arbejder med moderne mime som specialitet. Siden starten i februar har ensemblet været på omfattende turneer i Danmark og Sverige, hvor den ret usædvanlige teaterform har vist sig yderst fremgangsrig.

Vore børneforestillinger appellerer til børnenes fantasi og skaberkraft. Vi kalder vores form "teater næsten uden ord", og arbejder med festlige rekvisitter, scenografier og kostumer, vi blander "almindeligt" skuespil med dukker og masker, og anvender musik, lyd og lys.

Fønix Teatret har hidtil fortrinsvis spillet opsøgende teater, men spiller i januar stationært i Inga Juuls børneteater på Frederiksberg. Vi har også planer om et samarbejde med døveinstitutioner, flygtninge og indvandrere, da vor mimiske form gør det muligt at nå ud over sproglige og nationale grænser.

Gruppe 38's Dukketeater

Rolsøvej 22, 8240 Risskov, tlf. efter kl. 18: (06) 17 45 08 og (06) 13 78 80.

Børneteatret skal ligesom teater for voksne udfylde hele spektret: Det skal være sjovt eller tragisk, være fantasifuldt, engageret, skal skabe visioner, sætte tingene i relief, stille spørgsmål ved børnenes hverdag og være med til at give børnene forståelse af en større sammenhæng.

Vi vil gerne spille for så bredt et publikum som muligt, derfor er vore foretrukne spillesteder de steder, hvor børnene til dagligt opholder sig: på legepladser, i skolen, børnehaven, fritidshjemmet. Vi håber, når vore arbejdsforhold bliver bedre, at kunne udvide vore aktiviteter til også at omfatte teaterprægede emnedage, hvor vi samarbejder med børn/pædagoger i institutionerne eller får institutionerne på besøg i vore lokaler.

Holstebro Børneteater

Bannestrup, Tvis, 7500 Holstebro, tlf. (07) 43 53 83 og (07) 42 88 98.

Holstebro Børneteater er et egnsteater. Vi hører hjemme i Ringkøbing Amt og arbejder mest der. Vi vil først og fremmest være med til at skabe steder, hvor folk (børn og voksne) kan samles og omkring et emne formulere sig over for hinanden inden for teatrets rammer (som vi opfatter meget vide). Vi har i år valgt "familien" som emne og har forberedt en behandling af denne i børneteatrets sprog. Men vi vil sammen med forsamlingen bevæge os ud i alle de krinkelkroge, som den øjeblikkelige situation kan bringe os i.

Vi vil sammensætte en forestilling ud fra de erfaringer, som disse "åbne huse" giver os, og dette "Familiestykke", der er beregnet for alle aldre, vil vi turnere med.

Ishøj Teater

Brentedalen 8, Tranegilde, 2635 Ishøj, Tlf. (02) 73 60 98.

Ishøj Teater, der er en selvejende institution, er et stationært børneteater med egen nyopført bygning i Tranegilde, en lille landsby ca. 15 km fra København. Teatret, der har to daglige forestillinger og spiller for 130 børn og voksne pr. gang, besøges årligt af ca. 50.000 tilskuere, der hentes i busser fra størstedelen af Sjælland. Efter forestillingerne, der i løbet af sæsonen henvender sig til børn mellem 3 og 15 år i tre forskellige produktioner, taler de medvirkende med publikum, der spiser frokost og drikker orangeade og kaffe i teatrets foyer.

Teatret har i år 10 års jubilæum og skabtes og drives stadig ud fra et ønske om at vise børneteater med et bredt menneskeligt sigte, uden bevidst politisk indhold og uden ensretning i hverken form eller indhold.

Jan Zangenberg's Teater

Landsbyen 7, 2970 Hørsholm, tlf. (03) 27 35 10.

Teater for de 4-10-årige:

En stor og sjov søk gøgl med god mening renses omhyggeligt og æltes grundigt med en spændende handling, der kan improviseres over.

Der tilsættes en pose samvær og en hel kasse kontakt.

Der dryppes med sange (til at synge med på) — og tilsidst tilsættes et drys poesi.

Kan serveres alle vegne.

God appetit!

JAN ZANGENBERG & CO.

Jomfru Ane Teatret

Jomfru Ane Gade 23, 9000 Aalborg, tlf. (08) 13 60 44 (dagl. ml. 11 og 17).

Jomfru Ane Teatret er et kollektivt ledet teater.

Jomfru Ane Teatret spiller opsøgende børne/ungdoms- og voksteater, fortrinsvis i det nordjyske område.

I denne sæson spiller vi følgende forestillinger: "De tossede Mennesker" (for aldersgruppen 9-13 år), "Kludemor" (for de 3-8 årige) og "Kaspar Hauser" (for gruppen fra 14 år og opefter).

Jomfru Ane Teatret deltager ikke i børneteaterfestivalen med sine forestillinger, men laver derimod et stort åbent forløb med teater/sange/danse mm. i samarbejde med Holstebro Børneteater, Teatergruppen Narren og Seem Folkemusikhus.

Jytte Abildstrøms Teater

Riddersalen, Allégade 7-9, 2000 København F. Billetkontor på spilledage (01) 34 37 04, kontortid 10-14 (01) FA 18 19.

Hvorfor begyndte du med at lave børneteater?

Jytte: Jeg blev inspireret efter et besøg i London i 1962 hos en dygtig dukkespiller, Mr. Phillipot.

Hvorfor laver vi børneteater?

Jytte: For at bringe vor form for humor og skønhed ud til publikum. F.eks. Hvorfor bliver vi ved?

Jytte: Fordi vi ikke kan lade være.

Dukketeatret "Lirekassen"

v. Elise og Gregers Westh-Morgensen, Holmboevej 2, Ramløse, 3200 Helsinge, og Nete Henning, Pølåvej 8, 3200 Helsingør.

"Lirekassen" er et handskedukketeater. Teaterudstyret er enkelt og kan opstilles i næsten alle lokaliteter.

Hver sæson har vi 4-5 forestillinger på repertoire.

For de mindste børn (ca. 3-5 år) har vi Mester Jakel forestillinger. Stykker, hvori vi fabulerer over den sjove og naive Mester Jakels oplevelser.

For de større børn (ca. 5-10 år) har vi også flere forestillinger. Stykkerne, som vi selv har skrevet, har en fælles grundholdning: vi skal tage hensyn til hinanden og især lære at tage hensyn til de, der ofte er de "svage" i vores verden: børn, dyr osv.

Living Movement

Helgolandsgade 16 o.g., 1. sal, 1653 Kbh. V, tlf. (01) 24 35 13 (bemærk nyt nr.!).

I 1972 dannedes gruppen "Living Movement" for at arbejde med "contemporary dance", der har haft vanskeligt ved at trænge igennem pga. den klassiske ballettradition i Danmark. Vi har nu udviklet vores egen let tilgængelige udtryksform baseret på moderne ballet og elementer fra kropsteater. Vi sigter mod at give så mange som muligt en oplevelse af kroppens udtryksregister og inspiration til selv at arbejde med kroppen.

Paraplyteatret

Rådhusstræde 6 C, 2., 1466 København K. Tlf. (01) 13 39 40, ml. 12 og 14.

selvejende institution/kollektiv ledelse, 4 ansatte — ca. 250 årlige forestillinger, budget ca. 200.000 kr., hvoraf 50.000 tilskud.

paraplyteatrets forestillinger (for de 3-8 årige) består altid af en række forskellige situationer, lissom en almindelig hverdag består af situationer hvor man oplever, bliver udsat for, erfarer, tænker, mærker, føler, ser, hører og gør en hel del forskellige ting som alligevel hænger sammen. vi spiller med "ting" og ikke med rigtige dukker, både for at vise at de ting man ikke bruger mere godt kan være mere og andet end det de ser ud til — men osse for at forskellige børn kan synes at tingene ligner noget som de selv kender. de ser i forestillingerne en del ting som er anderledes end de havde regnet med. de må gerne blive usikre på nogle af de ting, de har taget for givet — så længe de føler sig sikre på de mennesker de kender. så kan de snakke videre med dem bagefter om det, de har set, og så kan forestillingerne osse bruges efter at teatret er rejst igen.

Rimfaxe Teater

Ungdommens Hus, Parkvej 5, 4000 Roskilde, tlf. (03) 36 77 13.

Rimfaxe opstod som teatergruppe i 1970 som udbrydere fra Christianshavnsgruppen, men udviklede sig hurtigt til en professionel, opsøgende teatergruppe, som de sidste 3 år har spillet over 500 forestillinger. Rimfaxe har gennem længere tid ønsket at være tilknyttet et fast miljø, så

teatret kan indgå som en integreret del af dette. Nu er ønsket gået i opfyldelse, efter at Roskilde Kommune har stillet lokaler i Ungdommens hus til rådighed for gruppen.

Vi fortsætter vores opsøgende virksomhed, samtidig med at vi vil opbygge et egnsteater med stationære forestillinger, og i det hele taget samarbejde med skoler, biblioteker og andre institutioner i Roskilde. Rimfaxes medlemmer er: Preben Friis, Ebbe Højring, Kirsten Jensen, Marianne Knorr, Hanne Krebs, Horacio Munoz, Leon Pedersen, Bent Nygaard.

Teatergruppen VESTER 60

Artillerivej 63, vær. 122, 2300 København S, Tlf. (01) SU 33 60. Kontortid: man. og fre. kl. 10-12, ons. kl. 14-18.

VESTER 60 består af seks medlemmer, der alle har været med, fra gruppen startede i 1971. De fleste af vores stykker er skrevet af gruppen selv eller i samarbejde med en forfatter og/eller en instruktør. Vores repertoire omfatter både børne-, ungdoms- og voksteater, og som opsøgende teater spiller vi over hele landet.

I vores stykker lægger vi vægt på at skabe en sammenhængende historie og på at skildre personer, så de bliver nuancerede og troværdige. I børnestykkerne beskriver vi udelukkende situationer, som børn kender eller har adgang til at forstå, og det er vores opfattelse, at børnene netop derfor fængsles af forestillingerne og oplever dem som spændende.

Efter nogle af vores stykker vil vi gerne deltage i en diskussion med publikum. — Flere af stykkerne har på skoler været brugt som led i større emnearbejder.

Aarhus Teater

Skolegade, 8000 Århus C. Kontakt: Annelise Gundersen, Abonnementskontoret, tlf. (06) 12 27 06, alle hverdage kl. 10-17.

Aarhus Teaters børneforestillinger — såvel opsøgende som stationære — indgår som en del af det samlede repertoiretilbud. Teatret er således ikke primært et børneteater, men vi anser disse forestillinger for børn og unge som en væsentlig form for teaterudfoldelse. Dels vil vi gerne kunne imødekomme det unge teaterpublikums behov for meningsfulde og underholdende teaterforestillinger. Dels finder vi det væsentligt at kunne imødekomme ensembles ønske om også at arbejde med den form for teater.

I samarbejde med Jysk Skolscene er det de sidste sæsoner således lykkedes at samle et stadigt større publikum til forestillinger for den yngste aldersgruppe, der finder sted på teatret, ligesom også den opsøgende virksomhed er i vækst, i år med tre forestillinger til forskellige aldersgrupper. Desuden rummer sæson 75/76-repertoire to stationære børne- og ungdomsforestillinger, altså ialt fem forestillinger sat op med specielt henblik på børn og unge.

Industriel intelligens, børn og teaterkultur

Af JØRGEN DØØR
& MOGENS JAKOBSEN,
DPU

Ofte hører skolebarnet udtalelser som »Det kan du ikke gøre ude i det virkelige liv«. Men er det da ikke også sådan, at barndommen og skolegangen er et uvirkeligt liv? Umiddelbart er det fristende at sige ja, for produktionssfæren fremtræder og fungerer som det egentlige og virkelige liv for mennesker under kapitalismen. Både fordi produktionssfæren er selve målet med opdragelsen og uddannelsen i barndommen og fordi en tilværelse der er revet bort fra produktionen i en vis forstand er en abstrakt tilværelse.

Som marxister mener vi selvfølgelig, at produktionssfæren er vigtig. Den sætter rammer for såvel kommunikationssfære som konsumtionssfære, og hvis vi, som vist i nedenstående model, hævder at den kapitalistiske samfundsorden fremkalder et tvangsarbejds felt og et kulturarbejds felt, så bliver produktionssfæren nøglen til forståelsen af kulturen, herunder opdragelse og uddannelse.

Hvad der kan tillades af "kulturmønstre", bl.a. æstetisk-pædagogiske processer i kommunikationssfæren og konsumtionssfæren, bestemmes af om der er forenelige med samfundets "produktionsmønstre".

Når vi derfor skal udarbejde en teori om barnets plads og funktion i kulturen, må nogle af grundkategorierne fundes i produktionssfære-forhold. En sådan kategori udgør begrebet "den industrielle intelligens".

Bemærkninger om, hvad der kan gøres og hvad der ikke kan gøres i "det virkelige liv" er dele af uddannelsens tilrettelægning af barnets handle-mønstre til produktionen. Herved bliver produktionens krav både mål og målestok for opdragelsen af barnet og derved skabes samtidig en rettesnor for hvad der er fornuft og intelligens.

Men hvilke handlinger og behov er det da, der er adækvate for produktionssfæren, når produktivkræfterne har nået et industrielt udviklingsniveau? Industrien har brug for, at arbejderne er i stand til på kort tid og med få fejl at udføre en opgave, som *andre* har stillet. Jo længere tid og jo flere fejl, desto lavere karakter eller ringere akkord. Dette er, hvad vi kalder, industriel intelligens. I industrien (be)lønnes arbejderne efter graden af industriel intelligens. For at passe ind i industriens takt og rytmik og for at være villig til at underordne sig tvangsarbejdets rationalitet, må arbejderne have behov for at tilfredsstille krav om industriel intelligens. Opdragelsen og uddannelsen har derfor som mål at tildele barnet et behov for industriel intelligens og måler og belønner hver enkelt kvalifikation ud fra denne egenskab.

I skolen belønnes og måles den industrielle intelligens på karakterskalaen — og i industrien udmåles den på lønskala-

en. Hvis man i industrien ikke er normal, dvs. har en adækvat industriel intelligens, hældes man ud i arbejdsløshed eller over i den sociale forvaltning. I skolen sendes man på læseklubber eller i andre særinstitutioner for om muligt at blive bragt op til normen og normaliteten og hvis det ikke lykkes, må man pacificeres og isoleres så man ikke hæmmer eller sinker produktionen af adækvat arbejdskraft.

Udviklingen af den industrielle intelligens hos barnet forudsætter bl.a. at behov for solidaritet og kollektivitet undertrykkes eller ikke skabes. Selv om man som progressiv pædagog bruger gruppen/grupperarbejdet som metode, så er det ikke uproblematisk eftersom det i sidste instans er karakterskalaen som er bestemmende og den bedømmer individuelt. Den såkaldte "metodefrihed" er derfor en af den "liberale" kapitalismes illusioner, eftersom friheden alene består i, at underviseren må vælge et hvilket som helst middel, for at nå det mål, som er sat af den industrielle kapitalisme.

På samme måde forhindrer industriens lønskala og arbejdets organisation (op-

splitning, skiftehold, akkord, etc.), at der udvikles behov for solidaritet og kollektivitet i produktionen. Vi må altså konkludere, at hverken barnet eller industriarbejderen arbejder under forhold, der betinger udvikling af behov for solidaritet eller sans for kollektivitet.

Vi er derfor i skarpt modsætningsforhold til den opfattelse, som *Walter Benjamin* giver udtryk for i sit essay "Program for et proletarisk børneteater" (se »Børneteateravisen«, no. 5, okt. 73). Her skriver han: »Proletarisk børneteater kræver, hvis det skal have en frugtbar virkning, ubetinget et publikumkollektiv. Det vil kort sagt sige: klassen. Og det er på den anden side kun arbejderklassen, der besidder en *ufejlbarlig* fornemmelse for kollektivernes eksistens (...) Men også børnene er et sådant kollektiv.» (vor understregning).

Hvor i alverden, dvs. hvor i det sociale topos, skulle arbejderklassen have fået en sådan ufejlbarlig sans fra, den er da ikke medfødt? Og hvor i opdragelsen eller i produktionen skulle arbejderne have udviklet sanser for teater, endsige børneteater? Et så fejlagtigt begreb om de faktiske forhold er et dårligt udgangspunkt for et proletarisk børneteater, rent bortset fra at det da heller ikke kan være meningen at den minoritet blandt arbejderklassen og de intellektuelle, der besidder behov for solidaritet og sans for kollektivet, altså klassebevidsthed, skal være et proletarisk børneteaters primære publikum. Dels er dette publikum for lille, dels er den politiske effekt for lille. Den primære opgave for børneteateret, specielt et proletarisk børneteater, er — efter vor mening — at problematisere den industrielle intelligens som den forefindes hos langt størstedelen af alle børn.

Børneteaterets opgave er at overskride den industrielle intelligens' selvfølgelig-

10. Og de, som ikke er enige med os, synger også med.

hed og naturlighed.

Denne overskridelse må være planlagt fra de voksnes side, bl.a. på grundlag af en indsigt i de tre former for erfarings- og erkendelsesdannelse, nemlig den teoretiske, den praktiske og den æstetiske. Da barnet er fjernet fra egentlig produktion er der kun den teoretiske og den æstetiske erkendelse tilbage som middel til dannelse af barnets bevidsthed. Inden for folkeskolens rammer er det så som så med mulighederne for anvendelse af det æstetiske medium og uden for dens rammer rejser der sig to skranker. For det første økonomiske og for det andet manglen på et publikum. At ændre på disse forhold forudsætter at børneteateraktiviteterne er en del af en total politisk strategi, som omfatter såvel børn, forældre og pædagoger som arbejderklassen og dens repræsentanter. Folkeskolen satser ensidigt på den teoretiske erfarings- og erkendelsesdannelse. De fag som får stort timetal og som får legitimeret deres vigtighed gennem eksaminer er de teoretiske fag. Og den teori som hældes i hovedet på børnene er dels relevant for industrien og dels splittet op i fag og discipliner, hvilket hindrer at barnet får mulighed for at danne sig en sammenhængende opfattelse af noget som helst.

Denne endimensionale satsen på ét erkendelsesfelt bevirker en abstrakt bevidsthed og en afstumpet personlighed. Det vil være ligeså galt at satse på en ensidig opdragelse gennem det æstetiske erfarings- og erkendelsesfelt, således som Benjamin gør sig til talsmand for, når han skriver: »Den proletariske opdragelsesramme fra det fjerde til det fjortende leveår er det proletariske børneteater.« Vi mener ikke, det kan være rimeligt at prioritere én kulturaktivitet fremfor andre, endsige en kulturaktivitet fremfor en arbejderaktivitet og på den måde forhindre barnet i at få flere rammer for sine aktiviteter og erfaringer. Man kunne spørge sig om: ud fra hvilken målsætning har Benjamin valgt denne ramme? og hvilken teori om barnets udvikling bygger hans projekt på?

Her er Benjamin ganske klar: »Spørgsmålet er imidlertid, hvordan man opnår, at de om ti eller tyve år handler i overensstemmelse med partiprogrammet.« Vi kunne tænke os et andet program for børneteater end partiprogrammet.

For det første mener vi, at børneteaterets opgave er at producere børn, der som voksne ikke accepterer at de skal underordnes et partiprogram, skabt af andre mere "voksne" (partieliten), men derimod børn og voksne som gennem kollektiver selv har magt — både over deres egne produktions- og reproduktionsbetingelser og dermed også over partiprogrammer. Der er klart at børneteateret kan og skal

bidrage til en sådan klassebevidsthed, spørgsmålet er, om børneteateret skal være ramme for denne opdragelse. Spørgsmålet er ikke om den æstetiske erkendelse skal inddrages i opdragelsen og uddannelsen. I hvilket omfang den æstetiske erfarings- og erkendelsesdannelse skal indgå i barnets liv må imidlertid afvejes ud fra en teori om barnets udviklingsmuligheder under de specifikke politisk-økonomiske betingelser. Af disse grunde kan skemaer for børneopdragelse og børneteaterets plads og funktion deri ikke importeres fra den ene samfundsformation til den anden, eller fra én historisk situation til en anden. Da det nemlig er forskelligt fra land til land — på trods af en tilsyneladende ens industriel udvikling — i hvilken grad den industrielle intelligens har greb om barnets (og den voksnes) bevidsthed, da er det også forskelligt i hvor høj grad den æstetiske aktivitet bør opprioriteres som den primære, eller i hvert fald mest enkle og primitive skueplads for en overskridelse af den industrielle intelligens.

Når vi i denne korte artikel har koncentreret os om "den industrielle intelligens" er det fordi vi mener, at børneteaterarbejdere herhjemme ved at skabe et mere præcist og detaljeret billede af den industrielle intelligens' specifikt danske form sådan som de møder den ved opførelser rundt omkring, kunne etablere grundlaget for en politisk slagkraftig børneteaterproduktion.

En sådan bevidstgørelse gennem børneteateret går bl.a. ud på gennem teatrets medium, at fremstille og afdække den industrielle intelligens' irrationalitet, dens modsigelser og konflikter. Børneteateret må opmuntre lysten til at erkende og organisere glæden ved at forandre virkeligheden. At gribe bevidst ind i barnets uddannelse og opdragelse forudsætter et begreb om de betingelser som konstituerer denne specifikke udvikling.

VESTER 60's forestilling "Jadekejseren og Dragekongen" blev i begyndelsen af oktober opført i Oslo og Lund ved arrangementer i anledning af Kinas nationaldag 1. oktober.

Det var venskapsambandet Norge-Kina, der havde inviteret Vester 60 til Oslo, hvor gruppen også spillede stykket "Kalatdlit Nunat — et spil om Grønland" samt børnestykket "Legetøjshesten der begyndte at tale". I Lund stod det svensk-kinesiske venskapsforbund som arrangør af Kina-forestillingen.

Det er sidste sæson, hvor Vester 60 har "Jadekejseren og Dragekongen" på repertoiret. Interesserede, der vil se stykket, gøres opmærksom på, at gruppen spiller på Nationalmuseet i Brede d. 21-22-23. oktober kl. 14.00.

REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT

Baggårdsteatret

Møllergade 106
5700 Svendborg
Tlf. (09) 21 40 43 mellem 10 og 12. Tors. også 15-17.

Toms nye skjorte

Tom bor i Kenya. Han drømmer om at gå i skole. Men for at komme i skole skal han have en skjorte, Tom får 10 bomuldsplanter af sin far. Det er lige netop den mængde bomuld, der skal bruges til Toms skjorte. Tom sælger sin bomuld til købmanden Julius og får 1 kr. for den. Men den færdige skjorte kommer til at koste 14 kr.

Hvad gør Tom ved det?
Hvordan skal han få fat i skjorten?
Ja — det er det, stykket handler om.

Aldersgruppe: 8-12 år.
Max. tilskuertal: 100
Turnéperiode: 1/1-76 - 1/5-76
Pris: 800 kr. i Fyns amt incl. moms og transport.
Varighed ca. 45 min.

Vi vil senere udarbejde et lille hæfte med forslag til, hvordan stykket kan indgå som et integreret led i undervisningen. Eventuelt i 3. klasses orienteringsundervisning eller som et oplæg til arbejde med U-landsproblemer. Gruppen vil meget gerne medvirke i denne anden fase af stykket. Ring eller skriv om nærmere oplysninger.

Teatergruppen Banden

Vesterfælledvej 7 o.g.
1750 København V.
Tlf. (01) 21 61 70, dagl. kl. 10-15.

Du skal ikke tro, du er noget

Manuskript og instruktion: BANDEN i samarbejde med Laila Hodell.
Scenografi og plakat: Anette Hansen.
Medvirkende: Hans Henrik Clemensen, Litten Hansen, Vivi Pedersen.

Du skal ikke "tro" er et udtryk vi ofte bruger mod hinanden, når vi ikke ved, hvad vi ellers skal stille op.

Du skal ikke tro du er noget, siger vi til dem, der er for dominerende og til dem, der gør ting, der er lidt uvante.

Hvorfor vil vi gerne være noget? Det hænger sammen med angst for personlige nederlag, som har sine rødder dybt i opdragelse, uddannelse og samvær med kammerater, som man ikke selv har valgt. Det hænger sammen med konkurrencen om hvem der er bedst og hvem der er dårligst.

Hvorfor sakl der være denne konkurrence?
Hvorfor er det en styrkelse af selvfølelsen, hvis man bestemmer?

Hvorfor skal man så bestemme hver gang for ikke igen at føle sig som den lille?

Hvem eller hvad bestemmer hvem der er noget?

Forestillingen viser nogle af de måder børn — og voksne med for den sags skyld — er sammen på. Man vil gerne kontakte hinanden, vil gerne lave noget sammen.

Men hvem bestemmer?
Er det den der har mest fantasi?
Eller den der hele tiden forstår at hævde sig?
Er det den, der er bedst til at slå?
Og hvad med den, der ikke kan bestemme sig?

Tit er virkeligheden en anden end idealet. De voksnes verden med konkurrence og indbyrdes kamp om hvem der er den bedste, ser ud til at påvirke børn kraftigt.

Når man ejer noget er man noget!
Kan man råbe højt, er man noget!
Men ellers skal du ikke tro du er noget!
Og du skal heller ikke tro det er det rene sjov.
"Det har jeg lært fra jeg var lille, hvis jeg sku' ha' det som jeg ville, så måtte jeg blive ret go' til ikke at lytte til andre til selv at bestemme min leg, for ikke selv at blive den lille så andre bestemmer for mig."

I dagligdagen er der mange, der har unødvendige nederlag på grund af overfladiske forestillinger om, hvordan og hvilke krav den enkelte skal opfylde.

Prøver vi at bibringe hinanden positiv social adfærd?

Eller tvinger systemer og normer os til at behandle hinanden anderledes end vi i grunden helst vil?

Aldersgruppe: 6-10 år (1.-3. kl.)
Max. antal tilskuere: 80
Varighed: 45 min.
Spilleplads: 8 x 8 m med tilskuere i en halvcirkel udenom.
Pris: 800 kr. incl. moms og transport.

Bådteatret

Strandgade 25, 1401 København K.
Tlf. (01) SU 14 14

Så til søs

Så til søs er en forestilling for de 3-10 årige, som har haft premiere 13. oktober. Den spilles til og med mandag den 22. december.

Spilletiderne er: Mandag, tirsdag, onsdag og fredag kl. 9.30 og 11.00. Torsdag spiller vi kl. 11.00 og 15.00. Søndag er der forestillinger kl. 14.00 og 16.00. — Lørdag har vi lukket.

Billet: 8 kr. pr. person.
Så til søs starter med en meget fin frakke, som hænger i en meget fin butik og venter på at blive solgt til en eller anden meget fin dame. To sultne møl, som ikke har smagt ægte pelsfrakke i månedsvis, dukker op, og så er spillet igang.

Frakken skal sendes tilbage til det land, den kommer fra. Hulter til bulter, ned i en kasse med den. Læg på. Og så bliver frakken båret ombord i skibet. Så til søs.

På rejsen med skibet sker der mange underlige og underfulde ting.

I *Så til søs* kan både de helt små og de lidt større børn være med. Der er klovnenumre, sange, sjov og ballade — og en smule alvor under det meste.

Da vi har planlagt også at turnere med denne forestilling (se nedenfor), ber vi jer om at ringe, hvis I vil være sikre på at få pladser.

Bådteatret vil med denne forestilling også virke som opsøgende teater og turnere på Sjælland i månederne november og december.

Vores scenekrav er minimale, idet vi blot behøver et gulvareal på størrelse med en lille gymnastiksal. Spillet vil foregå midt i rummet og vil kræve en spilleplads på 4 x 6 meter og mindst 3 meter i højden. —

Da vi primært spiller stationært på teaterbåden i København, ber vi jer om at bestille turnéforestillingen i god tid.

Prisen er (incl. transport og moms) 1000 kr. for en forestilling eller 1600 kr. for to, samme sted, samme dag.

Det maksimale tilskuertal er 150, da stykket lægger op til børnenes aktive medvirken.

Comedievognen

Maglegårds Allé 7,
2860 Søborg
Tlf. (01) 56 27 26, kl. 11-15

På grund af faldende efterspørgsel på skoleforestillinger, har vi desværre måttet udskyde 2 af sæsonens produktioner. Vi har en klar fornemmelse af, at afmatningen i efterspørgslen hænger sammen med de ændrede tilskudsregler, og beklager meget, at det har været nødvendigt for os at måtte foretage disse aflysninger. Til gengæld genopsætter vi et børnehavestykke, idet det har vist sig, at der hér har været et større behov end forventet.

Dette betyder følgende ændringer i forhold til den "røde børneteaterbrochure":

Hvorfor er jeg sådan?

Jonas i klemme

Begge stykker udskudt til senere opsætning.

Oppe i et træ (3-8 årige)

Udvidet spilleperiode: 6/1-15/2-76

Hjemme hos os (8-11 årige)

Udvidet spilleperiode: 6/1-30/5-76

Kærlighed er en skør fisk (12 år og opefter)
Maximum antal tilskuere udvidet fra 100 til 150.

Mufledyret

(3-8 årige)

Mufledyret er et rigtigt lille hyggedyr, der elsker at holde i hånd — holde om, og gnide næser, kort sagt at MUFLE.

Måske kan nogle af jer huske ham? Han var

rundt omkring i utallige børnehaver og biblioteker, hvor han muflede med tusinder af børn og voksne for nogle år siden.

Da det naturligvis stadig er lige vigtigt og dejligt at mufle, har vi besluttet at vække ham af hans dvale, og lade ham turnere rundt i landet igen.

Bolette og Jakob genopsætter Mufledyret i nyt regi og med en ny historie, som I kan få ud til jer fra midt i februar 1976.

Maksimum 50 børn, minimum 20 børn i alderen 3-8 år.
Pris: 600 kr.

2 medvirkende.

Spilleperiode: 18. februar - 30. maj 1976.

Det lille Teater

Lavendelstræde 7
1462 København K
Tlf. (01) 12 27 13 (billetter)

Kykelikeyy!

Af Benny Andersen.

"Kykelikeyy!" handler om tryllekunstneren Hugo. Han rejser rundt i hele landet og tryller for folk og har så travlt med at trylle og tjene penge, at han ikke har tid til at vaske op, gøre rent, lave mad og gå til købmanden. Og han er

heller ikke særlig god til det, men det er jo os se det, man har piger til at lave, påstår han....

"Kykelikeyy!" spilles til midten af november og afløses herefter af et gæstespil med to tjekkiske klovner, hvoraf den ene er Ctibor Turba, som sidste år lavede "Skræk har store øjne".

Dukke-Mime Teatret

v. Ole Bruun-Rasmussen
Snekkerupvej 2 — Vigersted
4100 Ringsted
Tlf. (03) 62 55 08 eller (03) 39 71 34.

Omkring slutningen af oktober har vi vores næste forestilling færdig — og det bliver en slags kabaret, og den kommer til at hedde "Diverse". Forestillingen består af forskellige numre som kædes sammen af en konferencier. Hver enkelt nummer har sin lille pointe. En gennemgående figur i forestillingen er en ældre herre, der kommer frem i kulissen efter hvert nummer for at overrække en blomst til de optrædende — men ingen af dem ønsker at modtage hans hyldest. Til sidst smider han sin blomst fra sig og vil hænge sig, men hver gang han skal til at fæstne rebet i loftet, kommer der en sommerfugl og flagrer rundt om ham — og tilsidst opgiver han hængningen, sam'er atter blomsten op og med sommerfuglen siddende på sin hånd forlader han scenen og forestillingen er slut. — Denne forestilling er — som vore øvrige produktioner — rent mimisk. På trods af at der ikke er dialog i vore spil, så har der ikke været problemer med at forstå, hvad vi vil — og det tror vi heller ikke der kan blive med denne forestilling.

Varighed: ca. 45 min.

Antal tilskuere: højst 150

Alder: fra 8-10 år og opefter uden grænse.

Pris: kr. 900,- (excl. moms, koda-afg. og transport).

Venlig hilsen,

Ole Bruun-Rasmussen

REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT

REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT

Fabula Teatret

v. Birthe Olrik
Øster Søgade 106
2100 København Ø
Tlf. (01) 26 10 46.

Sartres skuespil "Lukkede døre" omarbejdet til mime og iscenesat af Birthe Olrik spilles søndag d. 12. okt. på Silkeborg Teater med Graziella Hsu i rollen som Florence. Desuden medvirker Nina Voltelen som lystekniker.

Den søde og sjove børneforestilling "Bims" for de 3-9 årige spilles af Nina Voltelen, Max Madsen og Birthe Olrik.

Filuren

Bodil Lindorffs Børneteater
Vestergade 3
8000 Århus C
Tlf. (06) 12 56 23.

FILUREN har medio oktober premiere på forestillingen "Hvorfor, Hvorfor, Hvorfor" for de 8-11 årige.

Med udgangspunkt i Mårten Harries stykke "Hvorfor", har stykkets instruktør og de to medvirkende lavet en forestilling om børns syn på børn, voksnes syn på voksne og børns syn på voksne — om en børnenes og de voksnes verden af selvfølgeligheder — selvfølgeligheder, som normalt ikke afføder spørgsmål som: Hvorfor gør vi dit, hvorfor gør vi dat, Hvorfor gør vi ikke sådan i stedet for sådan, Hvorfor siger vi dine ting og mine ting, Hvorfor kommer vi ikke hinanden mere ved.

Med dette lille spil er det håbet, at det vil være muligt at gøre børn mere bevidste om deres egen situation og stilling, at åbne mennesker i alle alders øjne for, hvor vigtigt det er at kende hinanden, at turde åbne sig for hinanden — ikke at være bange for at sige, hvad vi tænker — ikke at være bange for at sige, vi er bange.

Instruktion: Bodil Lindorff
Kostumer: Henny Filbert
Medvirkende: Lone Thielke og Klavs Pallesen
Varighed: ca. 45 min.
Spilles fortrinsvis opsøgende.
Max. antal tilskuere: 100
Pris:
Århus kommune: 670,-
Århus Amt: 700,-
Øvr. Jylland: 820,-
Sjælland: 900,-
Alle priser er incl. moms, transport og diæt-omkostninger.

Medio oktober starter prøverne på FILURENs familieforestilling, "Lille Virgil" — af Ole Lund Kirkegård.

Med denne forestilling vender alle børns Ole Lund Kirkegård tilbage til FILUREN for at hilse på alle de gamle venner, fra dengang med ALBERT, og fra dengang med ORLA.

Nu er det LILLE VIRGIL, Carl Emil, Oscar, tøserne, skomageren, fru Madsen og alle de andre skæge mennesker fra den lille by, der venter på at gense alle vennerne i FILUREN.

Instruktion: Aksel Erhardtson
Kostumer: Henny Filbert
Medvirkende: Klavs Pallesen, Hanne Pedersen, John Schelde, Lone Thielke, Carl Emil, Oscar og alle de andre børn.
Premiere: 2. december
Aldersgruppe: 8-80 år
Max. antal tilskuere: 100
Varighed: ca. 60 min.
Enhedspris: 10 kr.

Iøvrigt henvises til Sarbejdsudvalgets børneteaterbrochure "Børneteater 1975-76".

Fønix Teatret

Sundevedsgade 5
1751 København V,
Tlf. (01) 24 20 75.

"Liv og Dukken" vor seneste produktion for de mindste - præsenteret i sidste nummer af »Børneteateravisen« — er beregnet for 100 børn. Den kan spilles i et rum, der måler 5,5 x 8 m, højde 2,3 og koster 750,- kr. + moms.

Gruppe 38's dukketeater

Erik Møller, Rolsøvej 22, 8240 Risskov
Tlf. (06) 17 45 08, efter kl. 18.

Sebastian

Sebastian stå nu op! Sebastian giv din hund mad! Øv dig på din fløjte, Sebastian! Læs dine lektier! Opfør dig nu ordentligt!

Alle børn vil nikke genkendende til disse mange formaninger. Og det er da også irriterende at de voksne altid bestemmer over børnene.

Sebastian er en ganske almindelig dreng på syv år. Hans bedste legekammerat er hans store og flotte, men også temmelig frække hund, der også godt kan lide at drille Sebastian. Bendul hedder hunden, og den irriterer Sebastian, fordi den ikke kan gøre hundekunster ligesom alle andre hunde.

I stykket følger vi en helt almindelig dag i Sebastians liv, dvs. helt almindelig bliver dagen ikke, for denne dag snyder han nemlig de voksne, så han slipper for alle deres formaninger og alle de pligter, de giver ham.

Sebastian kan ses både som et stykke om voksnes syn på børn, men også som et underholdende klovnestykke.

Sebastian kan ikke placeres på en scene. Stykket skal spilles på gulf, jord, asfalt og med børnene grupperet i cirkelfacon.

Varighed: ca. 40 min.

Alder 5-10 år.

Max. tilskueralantal 100.

Holstebro Børneteater

Bannestrup, Tvis
7500 Holstebro
tlf. (07) 43 53 83 og (07) 4288 98.

Familiestykket

Hver lørdag har vi "åbent hus" i Nellikestræde 7 i Holstebro. Mellem kl. 10 og 15 kan man lege, male, danse, synge, spille teater osv. Vi vil spille et familiestykke, der er skrevet af Kjeld Iversen. Det begynder med en dame og en mand. De vælges og beskrives af forsamlingen. De træffer hinanden, og familien er i gang. Men vi ved ikke, om de bliver gift. Forsamlingen er nemlig med til at bestemme, hvad der skal ske — ja, om familien overhovedet holder sammen, når først den er etableret. Men vi håber, der kommer nogle børn — måske artige drenge og uvrerne piger. Handlingen strækker sig over en masse lørdage, og henimod jul skulle vi kende familien så godt, at vi kan tage rundt og spille teater om den. Vi havde tænkt en kort udgave på 1 time. Men også gerne en længere udgave, hvor den tilstedeværende forsamling i højere grad kan deltage i udformningen af familien. Så skal der nok i lighed med vores "åbne hus" foregå flere ting på stedet, så man ikke hele tiden skal spille teater. Vi bidrager gerne med harmonikamusik, som man kan danse til. Men lad os snakke om de nærmere omstændigheder vedrørende den lange udgave, der gerne må vare flere timer.

Aldersgruppe: Blandet forsamling af store og små (voksne og børn)
Max. antal: 50
Turnéperiode: januar til juni (begge mdr. incl.)
Pris: 600 kr. for kort udgave (1 time)
1000 kr. for lang udgave (flere timer)
Ingen særlige lokalekrav, men det er rart, hvis man kan danse.

Ishøj Teater

Brentedalen 8, Tranegilde
2635 Ishøj
Tlf. (02) 73 60 98.

Spilledåsen

"Spilledåsen", er er beregnet for de 3-7 årige, vil få premiere i begyndelsen af september 1975. Forestillingen, der i høj grad er præget af børnenes medvirken, udspilles i et farverigt,

orientalsk inspireret rum med syv små scener, som eventyrfortælleren ved spilledåsens hjælp gør levende, så de kan danne baggrund for de eventyr, som publikum selv deltager i. Stykket, der er underlagt lys og musik, er opbygget så afvekslende, at det også vil have mulighed for at optage de yngste børn.

Spilles 2/9-75 — 23/1-76.

Sværdet og fløjten

"Sværdet og fløjten", der er beregnet for de 6-10 årige, vil få premiere i løbet af vinteren. Stykket fortæller i eventyrets form om forholdet mellem magten og poesien. Forestillingen, der udspilles i et miljø, der er inspireret af det fjerne Østen, indeholder afsnit med maskespil, med sort teater og scener, hvor børnene tager del i handlingen, der udspilles alle vegne i teaterrummet, hvis dekoration er opbygget således, at publikum er omgivet af den på alle sider, ligesom der indgår en række musik-, lys- og lydvirkninger i spillet.

Spilles 2/2-76 — 14/6-76

Kejserens rige

"Kejserens rige", der er beregnet for de 10-15 årige, vil få premiere i løbet af foråret. Stykket hvis handling i sig selv er elementært spændende, er opbygget over sammenstødet mellem den fortidige og den nutidige livsform i det japanske samfund. Bruddet med fortidens normer og behovet for den tryghed, traditionerne giver, skildres i dette stykke gennem et enkelt menneskes overvejelser og valg i en konfliktsituation. Teaterrummet, der er opbygget i orientalsk stil, omgiver med sin dekoration publikum på alle sider, ligesom lyd- og musikunderlæg, samt lysvirkningerne i stykket, er medvirkende til at inddrage publikum i spillets halvt realistiske, halvt drømmeagtige karakter.

Premiere ca. medio april 1976.

Jan Zangenbergs Teater

Landsbyen 7,
2970 Hørsholm
Tlf. (03) 27 35 10

"Dummepeter" og "Dummepeters Jul" er næsten udsolgt for i år, men fra nytår spiller "Dummepeter" videre. Ring efter programmet — det kan også bruges som plakat!
"Dummepeter" kan spilles alle vegne.

Alder: ca. 4 — ca. 10 år + voksne
Varighed: ca. 40 min.
Tilskuere: højst 90 ad gangen
("Dummepeter" er velegnet til at flere institutioner slår sig sammen om flere opførelser).
Pris, København og omegn (HT-området): 1 opførelse 450 kr. alt inklusive.
Efterfølgende opførelse samme dag: halv pris.

Pris efter aftale i den øvrige del af landet.

Tirsdag den 3. februar 1976 holder vi fest- og galla-premiere på en splinterny forestilling. — Bare komediens navn er nok til at sætte børn og voksne i humør:

Cirkus!

Alle børnene (og de voksne) sidder udenom "manegen" foran cirkusportalen. Trillefløjten gi'r signal til en vaskeægte cirkus-ouverture ... men pludselig standser musikken: Alle artisterne og cirkustjenerne skælder klovnen *Pamfilius* ud: De vil ikke længere være med i *Pamfilius'* cirkus, — for han er jo bare en gammel klovner

Men gamle *Pamfilius* har jo heldigvis sin datter, *ISABELLA*. Hun er cirkusprinsesse. De to kan da sagtens lave en hel forestilling alene! — Men selv *Isabella* vil ikke være med mer'! Hun er led og ked af bare at være køn cirkusprinsesse!

Dér står gamle *Pamfilius*, ene og forladt, i sin lille manege! Hvad SKAL han dog stille op?? Der skal jo være forestilling!! Publikum sidder der jo allerede!!

Først prøver han at klovne helt alene. Men det går slet ikke. Han er jo ked af det. — Men så får han pludselig en strålende idé: HAN BE'R ALLE BØRNENE I SALEN OM AT HJÆLPE SIG! — Og med børnenes hjælp kommer forestillingen i gang: De skal jo både være stærke mænd og små hunde og heste og elefanter og hvide mus, — og måske slå kolbøtter!

Og nu dukker der pludselig en ANDEN klovner op! Han hedder ALFREDO, og sammen laver Alfredo og *Pamfilius* et forrygende klovnenummer. — Men HVEM er Alfredo egentlig?? — Dét kan *Pamfilius* ikke finde ud af. Mon børnene kan?

Hele herligheden slutter med dundrende trommer og truttende trompeter i den store cirkusfinale: ALLE I SALEN ER MED I FINALEN!

Komedien spilles i et varmt samvær med børn og voksne. Dens mening er enkel: Er man alene er livet svært. Men hvis vi hjælper hinanden — så går det nok.

Ring efter "CIRKUS"-programmet (det udkommer ca. 15/11, men kan bestilles i forvejen). Forsiden kan bruges som plakat. Den forestiller et klovnehoved, og der er "mekanik" i, så øjnene kan bevæge sig!
"CIRKUS!" kan spilles alle vegne.

Alder: ca. 4 — ca. 11 år + voksne.
Varighed: ca. 40-45 min.
Tilskuere: Højst 150 ad gangen.
("CIRKUS!" ER VELEGNET TIL, AT FLERE INSTITUTIONER SLAR SIG SAMMEN OM FLERE OPFØRELSE).
Pris, København og omegn (HT-området): 1 opførelse 750 kr. alt inklusive.
EFTERFØLGENDE OPFØRELSE SAMME DAG: HALV PRIS.
Pris efter aftale i den øvrige del af landet.
Vi ses i manegen! PAMFILIUS & CO.

REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT

Jomfru Ane Teatret

Jomfru Ane Gade 23
9000 Aalborg
Tlf. (08) 13 60 44, dagl. mellem 11 og 17.

Kaspar Hauser

af Ebbe Reich Kløvedal og Jomfru Ane Teatret.

Med Kaspar Hausers myte og figur som udgangspunkt har vi planlagt et meget grundigt forarbejde — med sange, samtale og småspil vil vi i prøveperioden opsoge den aldersgruppe stykket er beregnet til.

Den naive, følsomme og undrende Kasparfigur vil vi tidsmæssigt flytte rundt på, så vi i stykket også kommer til at opleve nutidige situationer og problemer.

Vi forestiller os musikken vil få en fremtrædende position i det færdige resultat. Som udgangspunkt har vi den idé at lade den historiske del ledsage af klassisk inspirerede temaer, mens den nutidige del vil blive underbygget med rock-musik.

Historien om Kaspar Hauser er historien om en 16 årig dreng, der uden fortid pludselig dukker op i den tyske by Nuremberg i 1828. Kaspar kunne ikke tale — han kunne knap nok gå. Simpelthen fordi han aldrig havde lært det. Han blev genstand for hele verdens opmærksomhed, og samfundets mægtigste personer sloges om at komme til at yde indflydelse på ham.

Selvom de fleste unge mennesker, idag, ikke står så jomfrueligt over for vores civilisations normer og krav, som Kaspar gjorde det i 1828 — ligner situationen alligevel meget godt det, de fleste unge mennesker oplever, når de pludselig opdager, at de skal indordne og tilpasse sig et samfund, som andre før dem har lavet, uden at de har haft nogen indflydelse på det.

De medvirkende i forestillingen er: Carsten Bang, Sanne Brüel, Rebecca Brüel, Claus Flygare m.fl.

Aldersgruppe: 14 år og opefter
Turnéperiode: 1/2-76 — 1/4-76
Max. tilskuerantal: 150
Pris: 1725,- kr. incl. moms og transport.

Jytte Abildstrøms Teater

Riddersalen (lorry)
Allégade 7-9, 2000 København F
Billettelefon: (01) 34 37 04

Fra 1/11-75 flytter vi kontoret til:
Riddersalen
Tlf. (01) FA 18 19.

Tobias og Englen

På grund af den store efterspørgsel på denne forestilling i sidste sæson, har vi igen sat den på programmet. Her er lidt materiale, hentet fra forfatterinden, Jytte Hauch-Fausbølls hånd:

Den forestilling vi kommer med, er for børn mellem 8-14 år, og dens handling er hentet fra den afdeling af Bibelen, der kaldes "den apokryffe".

Bibelens "apokryffe" skrifter er nogle naive, gudhengivne historier, og fortællingen om købmanden Tobias, der ved et uheld bliver slagen med blindhed, er både moralsk og smuk. Vorherre hjælper naturligvis, efter utallige opfordringer, den gamle Tobias i hans nød, — han sender en hjælpende engel, Rafael, ned til jorden, og så sker det ene under efter det andet. Og alt ender lykkeligt — det er klart.

De medvirkende er: Tove Schøler Christensen, Dan Voigt Lønholdt, Henrik Asser Jensen, Jan Steen Jacobsen og Freddi Larsen. Dan Voigt Lønholdt har lavet dukker og den øvrige scenografi. Paul Valjean står for idé og lydside. Jytte Hauch-Fausbøll har forfattet ordene, og Jan Maagaard har instrueret. Turnéperiode: 22/9 til 15/12. Spilleareal: 8,5 x 7 x 3,5 m. Absolut mørklægning påkræves. Aldersgruppe: 8-14 år. Antal: Max. 225. Pris: kr. 2400,-.

Tarzan og Thepotten

En munter historie fortalt og fortolket af Jytte Abildstrøm med kyndig bistand fra Paul Valjean bagved adskillige grene og rødder. Historien drejer sig om civilisationens betydning for verdens borgere og derfor egner den sig til børn i alderen 4-8 år.

Pædagoger kan også overvære forestillingen uden at tage skade. Der medvirker dukker og diverse rekvisitter på lige fod med skuespillerne.

Turnéperioden er desværre udsolgt.
Mørklægning påkræves.
Aldersgruppe: 4-8 år.
Antal: max. 125.
Pris: kr. 1600,- + moms.

Græsk skyggeteater

Eugenios Spatharis og tolken Ole Wahl Olsen samt 30 farverige skyggedukker lægger op til en festlig dag ved at spille en letfattelig historie med helte og skurke, narre og ind imellem nogle ganske almindelige mennesker. Og bagefter kan man se, hvordan det hele gik til.

Turnéperiode: 3/11-22/11.
Aldersgruppe: 8 år og opefter.
Antal: 225
Mørklægning påkræves.
Pris: kr. 1800,- + moms.

Living Movement

Helgolandsgade 16 o.g.
1653 København V.
OBS: NYT TELEFONNUMMER:
(01) 24 35 13, hverdage 12-14.

med plastic.

Vi arbejder i øjeblikket med en forestilling, hvor publikum igennem en række danse-situationer kan se (opleve), hvordan plastic alderen berører os. Vi regner med at være klar med forestillingen i begyndelsen af det nye år.

Paraplyteatret

Rådhusstræde 6C, 2
1466 København K
Tlf. (01) 13 39 40, mellem 12 og 14.

Noget om noget

— har ikke haft premiere og det er næppe sandsynligt at forestillingen kommer op i denne sæson. Den tid vi havde beregnet til at producere forestillingen, måtte bruges til selv at fremstille det tekniske udstyr, vi ikke fik bevilliget. Vi håber på næste sæson.

Jeg ka li dig

— har haft premiere og er udsolgt. Af økonomiske grunde har vi valgt at koncentrere salget af denne forestilling til perioden 1. sept. — 15. november. Forestillingen kommer forhåbentlig op igen i næste sæson.

Paraplyteatret nr. 1, nr. 2, osv

— spilles resten af sæsonen. Forestillingerne er udsolgt til januar, derefter er der ca. 40 forestillinger til salg endnu.

Løvrigt kan vi henvise til vores coproduktion med Comedievognen — "Oppe i et træ".

Rimfaxe Teater

Ungdommens hus, Parkvej 5
4000 Roskilde
Tlf. (03) 36 77 13

Rimfaxes stykke om energi: "Dengang Danmark fik et atomkraftværk, uden nogen vidste hvordan" har premiere 8. oktober i Værløse. Alle offentlige forestillinger får dækket halvdelen af udgifterne ved at ansøge energiplysningsudvalget om støtte. Dvs. forestillingen, som koster 1000 kr. kan fås for 500 kr.

Nærmere oplysninger om økonomien kan fås hos energiplysningsudvalget: tlf. (01) 12 15 77.

"Virkelyst-igere", vores nye stykke til ungdomsklubber, har premiere på børneteaterfestivalen 1. nov. og vil derefter blive spillet over hele landet for 1000 kr. incl. moms og transport.

En udflyttergruppes erfaringer

Fair Play flyttede ud på landet og prøver nu at arbejde både som teatergruppe og lokal aktivitetsgruppe

Af PER DAUGBJERG

Hvad kan en børneteatergruppe have ud af at flytte sammen i et kollektiv på landet? Det kan lyde idyllisk, men det giver også nye og større muligheder for gruppen. Den 1. januar i år flyttede en del af den københavnske gruppe Fair Play til Bøsserup Gamle Skole, ca. 8 km syd for Nykøbing Sj. Efter en del udskiftning består udflyttergruppen idag af seks voksne og to børn.

Fair Play gør her op, hvilke muligheder det giver at bo sammen på landet, og hvilke mål de har med børneteatergruppen i Odsherred.

Gruppen rejser i denne sæson rundt i landet med tre børneteaterforestillinger. På længere sigt ønsker medlemmerne at bruge mere tid på at arbejde som en lokal aktivitetsgruppe, der kan sætte folk til selv at lave teater og andre ting i fællesskab.

Kræver selvdisciplin

Øveforholdene er blevet bedre ved at flytte på landet. Det er praktisk at bo samme sted, som man øver. Men det kræver samtidig større selvdisciplin, har medlemmerne i Fair Play erfaring for. De har lejlighed til at diskutere problemerne bedre igennem, når de bor samme sted.

Det er vigtigt at have gode øvelokaler, der er store og ikke ligger umiddelbart op af beboelsen. Af samme grund leder gruppen efter en anden bolig med bedre plads.

Den nye geografiske beliggenhed giver

gruppen mulighed for at kunne spille, hvor der ellers ikke kommer teater. Det er værdifuldt at få børneteatrene spredt ud over landet i stedet for at centrerer i København og enkelte andre byer.

I første omgang prøver Fair Play at komme ud på de lokale institutioner. Flere gange på samme sted for at kunne følge stykkerne og problemerne op.

»Vi skulle gerne gøre os så kendte, at folk selv kommer og spørger, om vi vil lave noget.«

Liv i forsamlingshusene

På landet findes et forsamlingshus i næsten hver lille landsby. De kunne udnyttes til at sætte liv i fællesskabet blandt folk, mener gruppen. Efter at have boet et lille årstid på landet, har de fundet ud af, at alt foregår i et mere roligt tempo end i byen, og man kan arbejde mere koncentreret. Det lyder måske banalt, men er meget vigtigt.

Men som i byen er folk på landet ikke fælles om så forfærdelig mange ting. Gruppen i Bøsserup har sat sig som et af deres mål at genoplive fællesskabet. For eksempel samle alle i familierne om et teaterstykke eller til selv at lave teater. Forsamlingshusene er egnede til mange aktiviteter.

Udover teaterstykkerne har gruppen sat sig andre aktiviteter som mål, og nogle er allerede i gang.

På de lokale institutioner, børnehaver osv., vil man meget gerne have et samarbejde igang med pædagoger og børnene og få dem med til at lave stykkerne. Det

te samarbejde er allerede så småt igang, da der er mulighed for at komme på samme institution flere gange, for eksempel ved prøveforestillingerne.

Pædagogisk værksted

En lokal børnehave har været på besøg hos Fair Play. Det er afgjort noget, gruppen ønsker at udbygge og holde åbent hus en gang imellem for børn og lokale beboere i øvrigt.

Man har også planer om at lave et

værksted med pædagogisk dramatik for børn baseret på et langsigtet samarbejde. Men det kræver lokaler, eventuelt i Nykøbing.

Kurser i dramatik er på gruppens plan. Det første er allerede holdt med deltagelse af medarbejdere fra en lokal fritidsklub.

Endelig er der på landet lettere adgang til den lokale presse. Det har Fair Play gjort brug af til at fortælle om sig selv, og de vil fremover bevidst prøve at påvirke den lokale kulturpolitik gennem lokalaviserne og regionalradioen.

Små skridt

Nogle små skridt er der allerede taget imod de mål, Fair Play har sat sig efter de første måneder i Odsherred.

»Men det er en langsom proces,« siger medlemmerne selv. »Man må sætte sig ind i stemningen på egnen, og ikke tro at man kan komme lige fra København og begynde at mase sig ind. Af naboerne her er vi dog blevet meget godt modtaget.«

»Da vi flyttede, havde vi faktisk kun ret løse ideer om, at vi personligt følte det forkert at bo i København.«

For at komme i kontakt med kommunalrådsmedlemmerne i kommunen arrangerede gruppen et teaterstykke på Vig skole (en naboby) og inviterede medlemmerne af kommunens kulturudvalg til stykket.

Skoleinspektøren, der selv er medlem af kulturudvalget, anbefalede at benytte denne metode, men desværre blev invitationen ikke fulgt af byrådsmedlemmerne.

Der foreligger meget omdiskuterede planer for motorvejsbyggeri og udvidelse af vejnettet i Odsherred. Det har medlemmerne i gruppen diskuteret muligheden af at tage op i et debatstykke. Indtil nu er det blevet ved snakken på grund af arbejdet med stykkerne til den nye sæson.

En i gruppen, Torben, har som vikar på den lokale skole lavet et stykke med eleverne om børnehjem. I forbindelse med dette arbejde besøgte eleverne et lokalt børnehjem og snakkede med børnene der. Nogle af Torbens elever overnattede også på hjemmet og fik et mere realistisk forhold til, hvordan børnehjem fungerer.

En scene fra "Fjernsyn til middag". Stykket handler om en familie, der som mange andre familier aldrig har tid til at være sammen uden for fjernsynstid. De voksne har ikke tid til at være sig selv og gøre de ting, de allerhelst vil. Stykket lægger op til en fællesleg bagefter.

To medlemmer af Fair Play er igang med at indøve stykket "Krasj". Stykket er bygget op om figurerne i tegneserier og TV-serier. De kendte figurer bliver trukket ud af deres serier og møder hinanden. Man får at se andre sider af de populære helte, end man sædvanligvis bliver præsenteret for i fjernsynet. Gruppen prøver at undvære en fast kulisse og i stedet optræde som figurer blandt børnene. Stykket er beregnet for 8-13 årige.

Interaction

Flere gange har Fair Play samarbejdet med Per Lauritsen om interaction-lege med børn. Blandt andet på Torbens skole og til en lokal DKP-sommerfest.

Interaction går ud på at drage alle børnene med i en leg, hvor de på skift er ledere eller initiativtagere. Alle samarbejder, og man nedbryder således det normale hierarki i børnenes gruppe.

Som lokal teatergruppe har Fair Play spillet et par andre steder på egnen og givet prøveforestillinger på de nye stykker i lokale børneinstitutioner.

I den lokale presse har gruppen vist ansigt med et læserbrev om miljøet på Nykøbings sommer-gågade.

Regionalradioen har man også haft fat i. Et par af gruppens medlemmer fik hjælp til at producere et kvarters udsendelse med "sammenstilling af to lokale kulturelle begivenheder" som emne. Udsendelsen blev dels optaget på "Pølseskrogen", et nyt samlingssted i Holbæk, der blev indviet, og under et medlemsmøde i den lokale fremskridtspartiafdeling i restaurant "Den gyldne Fasan" på Odense havn.

Da det færdige resultat forelå som et kvarters udsendelse, nægtede lederen af regionalradioen i Næstved at udsende indslaget. Det var ikke tilstrækkelig afbalanceret.

Fælles linie

Det kan være svært at få tid til lokale aktiviteter, når man samtidig har forplig-

tiget sig til at vise alle de forestillinger, der bliver solgt i løbet af sæsonen.

Derfor understreger Fair Play, at det er uhyre vigtigt for børneteatrene at køre en fælles linie og opstille fælles krav for at presse forbedringer igennem. Gruppen peger på, at teatrene burde enes om et loft for antallet af viste forestillinger på en sæson. Det burde ikke være nødvendigt at spille over et par hundrede stykker for at komme i betragtning ved udelingen af ministeriets støtte.

»En teatergruppe er ikke bare en gruppe, der pløjer land og rige rundt. Det er vigtigt, at børneteatrene stiller krav om at kunne få en uddannelse og udvikle andre ting som for eksempel lokale aktiviteter. Det er også utilfredsstillende at skulle fremkomme med arbejdstitler på stykker for næste sæson allerede i september måned i ansøgningen til ministeriet. Her må man kunne nøjes med at indsende antallet af forestillinger. De små børneteatre kan ikke have planlagt deres program næsten et år frem i tiden. Det samme problem opstår ved udsendelsen af fællesbrochuren, der for teaterforeningernes skyld udsendes på et så tidligt tidspunkt. Hvis skoler og institutioner bestilte stykkerne direkte, og de enkelte institutioner hver især fik udbetalt støtte til teater, kunne fællesbrochuren også udsendes senere. Først på sommeren ville teatergruppen kunne give en fornuftig beskrivelse af deres stykker i den kommende sæson.

Står børneteatrene sammen om fælleskrav, kan de skabe bedre arbejdsforhold

og bedre økonomiske betingelser. Det er utilfredsstillende bare at skulle spytte så mange forestillinger ud som muligt.

Der må også være tid til uddannelse og til lokale aktiviteter udover de traditionelle forestillinger,« mener gruppen i Bøsserup.

Hvis andre teatergrupper har lyst at flytte ud af byerne, må de være opmærksomme på, at kollektivets rammer både kan virke som et pres og det modsatte, nemlig udviklende. Man må gøre sig klart, hvad gruppen vil lave. Det har været Fair Plays erfaringer indtil nu.

For gruppen i Bøsserup er målet ikke udelukkende at fungere som en gruppe, men også at skabe aktiviteter i deres lokale område.

Fair Play bor:
Bøsserup Gl. Skole
Bøsserup
4500 Nykøbing Sj.
Tlf. (03) 42 85 45.

FÆLLESFORBUNDET for teater, film og TV har sendt nedenstående brev til kulturministeren:

»Børne- og ungdomsteater

I lyset af den meget kritiske økonomiske situation, som børne- og ungdomsteatret befinder sig i, en situation som forværres fra dag til dag, henstiller Fællesforbundet for Teater, Film og TV til ministeriet for kulturelle anliggender at træffe de nødvendige forholdsregler for at disse betydningsfulde teatre ikke skal komme i fare for at måtte lukke.

Da man i børne- og ungdomsteatret fortrinsvis opererer med forestillingssalg til institutioner, foreninger og lignende — og ikke med egentligt billetsalg, kan den landsdækkende billetkøbsordning kun meget vanskeligt finde anvendelse på dette område.

Samtidig med gennemførelsen af billetkøbsordningen er staten ophørt med at yde tilskud på 25 pct. af forestillingsprisen, modsvarende 25 pct. ydet af de respektive kommuner, hvorfor mange kommuner nu har inddraget deres støtte til køb af forestillinger. Og med muligheden for, at det turnerende voksenteater vil blive sikret under en landsdelsscennelignende ordning, vil børne- og ungdomsteatret komme i en akut fare for lukning, såfremt der ikke parallelt hermed gives konkrete garantier for dets fortsatte beståen.

Vi bifalder naturligvis initiativer, som sikrer teatre betryggende arbejdsvilkår, men vi finder det helt uacceptabelt, hvis den ene teaterkategori begunstiges på bekostning af en anden kategoris eksistens.

En udvikling henimod rimelige og ensartede vilkår for såvel voksen- som børne- og ungdomsteatret, må være den naturlige målsætning for teaterpolitikken i de nærmeste år.»

11. Regnen plasker ned. Tunge tider venter. Selv vejrguderne har undsagt børnene og os. Vi slutter sammen i en kædedans og står fast. Sagen diskuteres bag vor ryg.

12. Teamteatret kommer til hjælp. På det pjaskvæde torv oprulles sagen i en nøddeskal: Kapitalens umættelige krav dikterer vore handlinger og gør børnene til leddeløse kludedukker i det store pengespil. Stat, videnskab og massemedier hjælper til. Far og mor et statist i spillet. Ja, sådan er det. Hvorfor kan alle ikke forstå det?